MAGAZÍN MORAVSKÉHO
DIVADLA OLOMOUC
LEDEN—BŘEZEN 2024

za oponou

12 Rozhovor s režisérem Miroslavem Krobotem

28 Světem baletní obuvi

Moravské divadlo Olomouc

akce

Splňte si divadelní předsevzetí

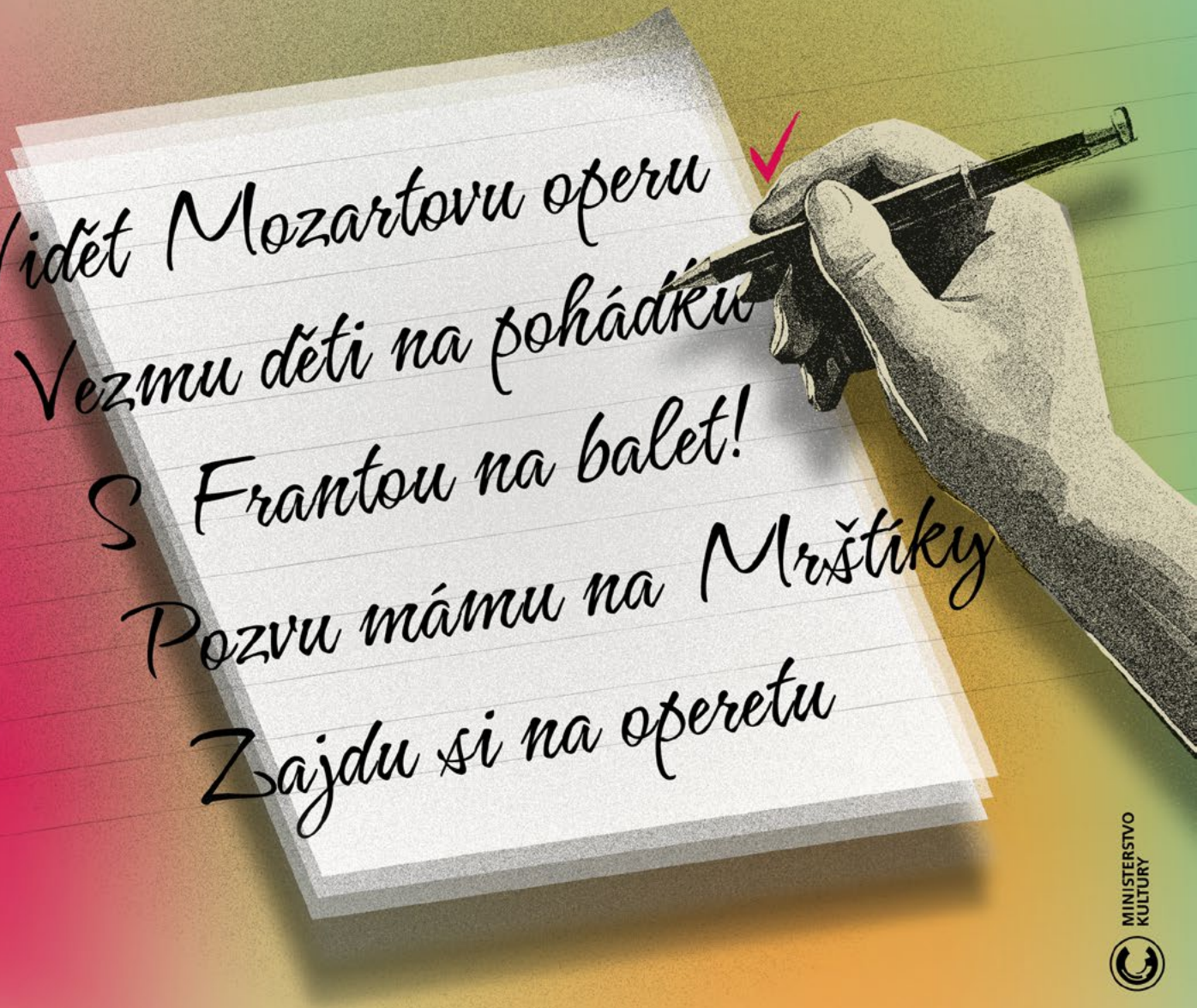

SLEVA SE NEVZTAHUJE NA BALET LOUSKÁČEK – KOUZELNÝ PŘÍBĚH A PREMIÉRU.

JEDNOTNÁ SLEVA PRO ONLINE NÁKUP JE 10 %. V POKLADNĚ SE VÝŠE SLEVY POČÍTÁ PODLE MNOŽSTVÍ ZAKOUPENÝCH VSTUPENEK. 2 KS = 20 %, 3 KS = 30 %, 4 KS = 40 %, 5 A VÍCE KS = 50 %.

MINISTERSTVO KULTURY

Olomoucký kraj

OLOMOUC

v lednu se slevou 10–50 %

obsah

04 Operní svět se sjíždí do Brna a my u toho nebudeme chybět

07 Divadelní lektoři chystají pro ukrajinské děti tábor inspirovaný pohádkami z celého světa. Hlavními pilíři budou umění, rozmanitost a tolerance

08 Fotoreport: Sedlák kavalír / Komedianti

10 Miroslav Krobot se vrací. Tentokrát s příběhem o chytré lišce a touze po svobodě

12 Rozhovor s režisérem Miroslavem Krobotem

15 Ateliér MDO — Slovníček pojmů

16 Se kterými inscenacemi se v této sezoně loučíme?

18 Činohra nám nasadí brouka do hlavy

20 Rozhovor se Sawou Shiratsuki

23 Stopy: Josef Bek

24 Když se pud sebezáchovy změní v lásku

26 Jak se dělá stand-up

28 Od podpatku k bločku

30 V duchu lidem upravuju límečky

za oponou

Redakce: Tereza Matějková, Pavlína Dočkalová
Korektury: Pavlína Dočkalová
Foto na titulní straně: Alexandra Ženatá
Fotografie z inscenace Sedlák Kavalír / Komedianti: Tereza Valnerová
Ostatní fotografie: Alexandra Ženatá, Vladimír „Kiva" Novotný, Daniel Schulz, Tereza Hrubá, Jan Procházka, Jana Neduha, Andrea Simper
Grafika a sazba: Petr Macháček
Vydává Moravské divadlo Olomouc pro propagační účely zdarma
www.moravskedivadlo.cz · tel.: 585 500 500

editorial

Vážení příznivci Moravského divadla,

rok 2023 utekl jako voda a je tu rok nový, který bude v Moravském divadle opět nabitý kulturou a divadlem. Již teď pro vás chystáme další sezonu, která nabídne mnoho nových lákavých titulů, a blíží se také Moravské divadelní léto, které vás i letos pozve na olomoucké Výstaviště Flora, kde pro vás budeme hrát pod širým nebem. Samozřejmostí je také letní kočování a už teď se moc těšíme, až se rozjedeme do celého Olomouckého kraje a přivezeme některým z vás vaše oblíbené tituly skoro až do obýváku.

V druhém vydání nového magazínu Za oponou vám mimo jiné představíme chystané premiérové tituly *Želary* a *Brouka v hlavě.* Nebude chybět ani fotoreport z premiéry oper *Sedlák kavalír / Komedianti,* rozhovor se sólistkou baletu Sawou Shiratsuki nebo režisérem Miroslavem Krobotem. S Ateliérem MDO se podíváme na historii i současnost umění stand-up comedy. A zjistíme také, se kterými inscenacemi se v následujících měsících rozloučíme. Neváhejte se tedy začíst a zjistěte ještě mnohem víc.

Přeji vám vše dobré do roku 2024 a doufám, že vám přinese mnoho krásných divadelních zážitků v Moravském divadle Olomouc.

Tereza Matějková
šéfredaktorka

Operní svět se sjíždí do Brna a my u toho nebudeme chybět

Rok české hudby bude pro Moravské divadlo Olomouc také rokem spolupráce s prestižním festivalem Janáček Brno, jehož letošním mottem je „Bez hranic!“. Šéfka souboru opery a operety a režisérka Veronika Kos Loulová se společně s dirigentkou Annou Novotnou Peškovou a jejich čistě ženským týmem zhostí inscenace Janáčkovy první opery *Její pastorkyňa.* Moravské divadlo se tak postaví po bok takových souborů jako je Teatro Real nebo Staatsoper Berlin.

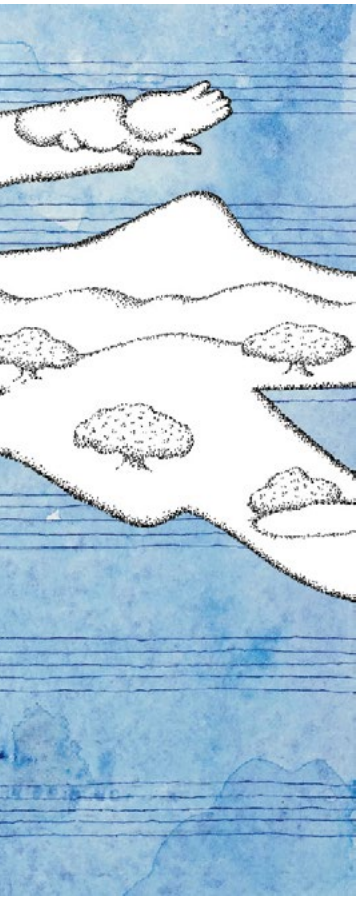

Když se v roce 2004 konal festival Janáčkovo Brno, na kterém zazněly všechny opery slavného skladatele, nikdo ještě netušil, že bude první vlaštovkou, která předznamená vznik prestižní hudební akce se světovým přesahem. Skladatel Leoš Janáček spojil padesát let svého života právě s Brnem a není tedy divu, že se zde o jeho odkaz náležitě starají. Festival Janáček Brno se od roku 2008 koná pravidelně a sklízí velké úspěchy u nás i v zahraničí. Festivalu se totiž dlouhodobě daří navazovat spolupráce s významnými světovými tvůrci, kteří tak společně s pořadateli udržují Janáčkovo dědictví živé a zároveň aktuální.

Mezi tvůrce, kteří s festivalem spojili svá jména i tvorbu, patří třeba Robert Carsen, Claus Guth, David Pountney, Kornél Mundruczó, Robert Wilson, Calixto Bieito, Harry Kupfer, Peter Konwitschny, Tatiana Gürbaca, David Radok nebo Jiří Kylián. Festival spolupracuje také s předními dirigenty jako jsou Jakub Hrůša, Tomáš Netopil, Tomáš Hanus, Robert Jindra a Marko Ivanović. Na bienále pravidelně hostují významné operní domy, které s festivalem navazují také četné koprodukce. Patří mezi ně Welsh National Opera, Staatsoper Berlin, Teatro Real Madrid, Grand Théâtre de Genève, Opera Antwerp, Staatsteather Nürnberg, Theatre an der Wien, Wiener Staatsoper, Göteborg Opera a další. Spojení hudby Leoše Janáčka, významných operních tvůrců současnosti, ale třeba i faktu, že se festival odehrává právě v místech, kde Janáček před sto lety žil a tvořil, dělá z festivalu neodolatelnou hudební událost, kterou pravidelně navštěvují diváci z více než třiceti zemí světa. V roce 2018 získal tento hudební počin jako úplně první v České republice prestižní ocenění The International Opera Awards.

Hudba, jakožto entita, která nezná hranic, jako cesta do fantazie, která je otevřena všem bez rozdílu. Právě tyto myšlenky zastřešuje motto 9. ročníku festivalu Janáček Brno 2024, které zní „Bez hranic!“. Toto motto našlo svou inspiraci v Janáčkově tvorbě, konkrétně v jeho páté opeře *Výlety páně Broučkovy,* ve které se s hlavním hrdinou diváci dostanou nejen za hranice naší planety, tedy na Měsíc, ale také za hranice času, kdy se vrátí do 15. století, konkrétně do roku 1420, ve kterém se Praha chystá na střet se Zikmundovými vojsky. A právě inscenace této opery v režii Roberta Carsena a v koprodukci s Teatro Real a Staatsoper Berlin zahájí 1. listopadu festival Janáček Brno 2024. Roli Matěje Broučka ztvární britský tenorista Nicky Spence, který se divákům představil již na minulém ročníku festivalu v Janáčkově *Zápisníku zmizelé*ho. Návštěvníci se ale mohou těšit také na *Věc Makropulos*, kterou uvede Staatsoper Berlin, nebo na dvě provedení *Příhod Lišky Bystroušky*. Od uvedení Janáčkovy asi nejslavnější opery uplyne 6. listopadu přesně 100 let a festival ji nabídne jak v podání Národního divadla moravskoslezského, tak i v podání Janáčkovy opery Národního divadla Brno. Domácí inscenace navíc láká na dva mimořádné hosty – Kateřinu Kněžíkovou (Bystrouška) a Adama Plachetku (Revírník). Dalším operním bonbonkem pak bude bezesporu uvedení opery *Šarlatán*, jejímž autorem je Pavel Haas, brněnský hudební skladatel, který byl Janáčkovým studentem. I tuto inscenaci, která vznikne pod taktovkou Marka Šedivého a v režii Ondřeje Havelky, přiveze z Os-

Pavel Haas se narodil 21. června 1899 v Brně do židovské rodiny. Zatímco jeho bratr Hugo se stal slavným filmovým hercem a režisérem, Pavel se vydal na hudební dráhu a studoval na Brněnské konzervatoři u Jana Kunce, Viléma Petrželky a Leoše Janáčka. Později spolupracoval s bratrem na třech filmech (*Život je pes*, *Mazlíček a Kvočna*), pro které složil hudbu. V polovině třicátých let se zamiloval do Soni Jakobsonové, manželky ruského lingvisty Romana Jakobsona, autora slavné Teorie komunikace. Jakobsonová se kvůli Haasovi se svým manželem rozvedla, v roce 1935 měli svatbu a v roce 1937 se jim narodila dcera Olga, která se později stala herečkou. Haas má na svém kontě na dvě desítky skladeb a jedinou operu s názvem *Šarlatán*. Ta měla premiéru v dubnu 1938, tedy asi pět měsíců před podpisem Mnichovské dohody. Po vzniku protektorátu chtěl Pavel Haas emigrovat s rodinou do Spojených států, na rozdíl od svého bratra Huga a jeho ženy Bibi ale nezískal potřebná víza. Místo toho zůstal v Československu a staral se i o bratrova syna Ivana, který byl v době emigrace svých rodičů jen několikatýdenní miminko. V prosinci 1941 byl Pavel Haas deportován do Terezína. I zde k němu ale přes nelidské podmínky, ve kterých se náhle ocitl, promlouvala hudba a na hebrejský text složil mužský sbor *Al s'fod* (*Nenaříkej*). Z Terezína byl 16. října 1944 převezen do Osvětimi a 17. října předčasně skončil jeho život v plynové komoře.

travy do Brna Národní divadlo moravskoslezské. Kromě operních produkcí festival nabídne také na tři desítky koncertů, které se uskuteční například ve vilách Tugendhat a Löw-Beer, v prostorách hudební fakulty JAMU nebo třeba v Památníku Leoše Janáčka.

Mezi hosty z Madridu, Berlína a Ostravy se letos poprvé objeví také olomoucká stopa. Moravské divadlo rozšíří operní program festivalu o inscenaci Janáčkovy úplně první opery, která se uvádí buď pod názvem *Její pastorkyňa* nebo *Jenůfa*. Janáček operu komponoval dlouhých deset let a předlohou pro libreto mu byla divadelní hra Gabriely Preissové, která vypráví příběh Jenůfy a její nevlastní matky Kostelničky. Když Jenůfa přijde do jiného stavu s nezodpovědným Števou, ukryje Kostelnička dívku doma. Ze strachu, že Jenůfa nebude moci žít život, který jí Kostelnička chce dopřát, rozhodne se spáchat strašlivý čin. Janáčkova opera inspirována dílem Preissové měla premiéru 21. ledna 1904. Šéfka souboru opery a operety Moravského divadla Olomouc Veronika Kos Loulová tak společně s dirigentkou Annou Novotnou Peškovou a čistě ženským inscenační týmem stojí před obrovskou příležitostí, která je zároveň obrovskou výzvou.

„Inscenovat Její Pastorkyňu na největším evropském janáčkovském festivalu, vedle velikánů, jakými jsou Robert Carsen, Calixto Bieito, nebo Claus Guth je pro mě obrovská profesní výzva. Jsem moc ráda, že krom své profese režisérky, mohu jako šéfka přispět tím, že se zapojí i celý olomoucký soubor opery a operety a vznikne tak koprodukční inscenace. V režijním konceptu se pro nás stalo stěžejní téma matek samoživitelek a poporodní deprese. Nakolik jsme se za těch sto let posunuli v přístupu k oslabeným ženám vychovávajícím budoucí generace?

Ve spolupráci s neziskovou organizací Úsměv mámy v díle zazní i autentické výpovědi žen, jejichž příběhy nejsou daleko od příběhu z roku 1890. Inscenační tým je, až radikálně, tvořen pouze ženami. K tomuto rozhodnutí mě vedla právě účast na prestižním evropském festivalu a má tak upozorňovat na stálé nerovné postavení žen umělkyň, nejen v operním světě. Inscenační tým kromě mé osoby tvoří také dirigentka Anna Novotná Pešková, dramaturgyně Marta Ljubková, nebo rumunská výtvarnice Irina Moscu," říká Veronika Kos Loulová. ●

Inscenaci *Její pastorkyňa* (verze 1904) uvede festival Janáček Brno 2024 ve středu 20. listopadu v 19 hodin v Mahenově divadle.

Leoš Janáček se narodil 3. července 1854 v obci Hukvaldy rodičům Jiřímu a Amálii Janáčkovým jako deváté dítě. Celkem měl Janáček třináct sourozenců a už v jedenácti letech ho jeho chudí, ale hudebně vzdělaní rodiče poslali do Brna. Zde se Janáčkovi dostalo prvního hudebního vzdělání u Petra Křížkovského na náklady kláštera. Později se Janáček učil pedagogem, pracoval jako sbormistr a další hudební vzdělání získal v Lipsku a ve Vídni. Poté se vrátil do Brna, založil zde varhanickou školu a stal se jejím první ředitelem. Pracoval také jako dirigent a začal se věnovat komponování. V té době se Janáček oženil se svou šestnáctiletou žákyní Zdenou Schulzovou, dcerou ředitele Slovanského učitelského ústavu v Brně, na kterém předtím Janáček studoval. Manželství ale nebylo šťastné a rodinu navíc potkaly dvě velké tragédie. Syn Vladimír zemřel ve dvou letech na spálu a dcera Olga zemřela v jednadvaceti letech na tyfus.

Janáček se ve své tvorbě inspiroval moravským folklórem, sbíral tradiční nápěvy a fascinovala ho rytmika a intonace řeči. Všechny tyto poznatky pak originálně převáděl do své hudby. Jeho první opera *Její pastorkyňa* sklidila po své brněnské premiéře úspěch. Na pražskou premiéru si však musel Janáček počkat dlouhých 13 let. Čekání se ale vyplatilo. Pražská premiéra *Její pastorkyně* udělala z Janáčka hvězdu, a to nejen doma, ale i ve světě. Od roku 1916 skládal Janáček svá nejznámější díla. Patří mezi ně *Sinfonietta*, rapsodie *Taras Bulba* nebo *Galgolská mše*. Vznikají také opery *Z mrtvého domu*, *Příhody Lišky Bystroušky*, *Káťa Kabanová* nebo *Věc Makropulos*. V Janáčkově díle se tak často objevují v hlavních rolích silné ženské hrdinky, kterým byla předlohou jeho múza a přítelkyně Kamila Stösslová.

Leoš Janáček má na svém kontě devět oper a desítky skladeb, jeho přístup k hudbě je inovativní a jeho práce je s přibývajícím věkem paradoxně modernější a odvážnější. Možná i proto je Janáček v zahraničí nejhranějším českým skladatelem a překonává i Antonína Dvořáka a Bedřicha Smetanu.

Hukvaldský rodák zemřel 12. srpna 1928 v Ostravě na akutní zápal plic ve věku 74 let.

Divadelní lektoři chystají pro ukrajinské děti tábor inspirovaný pohádkami z celého světa. Hlavními pilíři budou umění, rozmanitost a tolerance

Autor: Pavlína Dočkalová

Divadlo hrou s Koločavou, inovativní integrační projekt, který jsme uskutečnili v létě 2023, chystá své pokračování. Rozvíjení možností, jak děti přirozeně naučit toleranci a empatii prostřednictvím hry a divadla, se stane předmětem divadelního tábora, který se uskuteční v termínu 21. 7.–4. 8. 2024 v ukrajinské Koločavě. V jeho další etapě by děti z Ukrajiny měly přijet do České republiky, aby nazkoušené pohádky zahrály před českým publikem. Do projektu, který pořádá organizace PŘES HRANICE EU, se zapojí lektoři z Moravského divadla Olomouc, Divadla Drak, Divadla Polárka a Městských divadel pražských a překladatelky z Univerzity Palackého v Olomouci. Pro uskutečnění projektu organizace shání prostředky prostřednictvím sbírky.

V ukrajinské Koločavě nachází nový a bezpečný domov rodiny s dětmi přestěhované z válkou postižených oblastí na Ukrajině. Zatímco loni byl interaktivní program soustředěný kolem hudebních pohádek *Minioper*, letos jde ještě dál. Cílem zůstává navodit vzájemné porozumění a respekt mezi místními dětmi a dětmi z rodin vnitřních vysídlenců. „Tábor Divadlo hrou s Koločavou je víc než jen prázdninová zábava. Je to prostor, kde se děti z různých prostředí učí spolupracovat, vyjadřovat své emoce a přijímat rozmanitost. Cílem je nejen seznámit je s uměním divadla, ale také podpořit rozvoj laskavosti a tolerance. S dětmi budeme vytvářet divadelní inscenaci založenou na pohádkách z celého světa. Tyto příběhy, plné moudrosti a dobrodružství, jsou zrcadlem hodnot a tradic různých kultur, a přesto odhalují univerzální pravdy a hodnoty, které nás jako lidi spojují," přiblížila zaměření projektu Jana Neduha, divadelní lektorka z Divadla Drak.

V další plánované etapě projektu by organizace PŘES HRANICE EU chtěla realizovat výlet ukrajinských dětí do České republiky. „Část vybraných financí bychom rádi použili na vypravení autobusu a cestu dětí po Česku, kde by ideálně ve městech, odkud jsou zapojená divadla, nazkoušené pohádky zahrály," zmínil Radim Kupec z organizace PŘES HRANICE EU. Projekt je možné podpořit prostřednictvím **sbírky s transparentním účtem 2102166078/2010** (zpráva pro příjemce „Divadlo"). ●

Sedlák kavalír / Komedianti

Veristické opery *Sedlák kavalír* a *Komedianti* v režii umělecké šéfky souboru opery a operety Veroniky Kos Loulové rozšířily hudební repertoár Moravského divadla v polovině prosince. Spojují je příběhy o lásce, žárlivosti a obyčejných lidech, kteří se snaží porvat se svým osudem tak, jak umí. Podívejte se na premiérový fotoreport.

Miroslav Krobot se vrací. Tentokrát s příběhem o chytré lišce a touze po svobodě

Po dvou letech se režisér Miroslav Krobot a dramaturg Lubomír Smékal vracejí do Moravského divadla, aby se souborem činohry uvedli novou inscenaci. V roce 2021 mělo na našem jevišti premiéru drama *Zánik samoty Berhof*, které vzniklo pod jejich taktovkou. Tentokrát si umělecká dvojice vybrala jako předlohu pro svou adaptaci příběh *Lišky Bystroušky* spisovatele Rudolfa Těsnohlídka. Pod názvem *Liška B.* bude mít inscenace premiéru už 19. ledna.

V roce 1920 se objevila v redakci brněnských Lidových novin řada kreseb malíře Stanislava Lolka, znázorňujících různé výjevy ze života liščího mláděte, jež zde několik měsíců ležely bez povšimnutí. Po čase přišel tehdejší šéfredaktor Heinrich za redaktorem Rudolfem Těsnohlídkem a požádal ho, aby k nim napsal slovní doprovod. Z této náhodné výzvy vznikla lyrická bajka *Liška Bystrouška.* Na začátku příběhu chytí revírník Bartoš malou lišku, aby ji věnoval svému vnukovi, a zvíře chce ochočit. Liška ale nechce žít s revírníkem v hájence, chová se divoce a nakonec utíká, aby mohla žít v lese svobodně a po svém. Kromě svobody a různých dobrodružství prožije nakonec Bystrouška i lásku, když potká lišáka Zlatohřbítka a společně vystrojí svatbu. Těsnohlídkova bajka je tak jakousi oslavou svobodného ducha, který se nepodvolí a rozhodne se jít vlastní cestou.

Spisovatel, dramatik a novinář Rudolf Těsnohlídek se narodil roku 1882 v Čáslavi jako druhý z pěti dětí a již od mládí musel překonávat těžké rány osudu. Významně ho poznamenala smrt matky v jeho sedmnácti letech a o pár let později ho opět tvrdě zasáhla ztráta přítele Fíly Webera, který se před jeho očima utopil. V roce 1901 odešel Těsnohlídek do Prahy, kde studoval na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Během studií se zajímal o anarchistické hnutí a seznámil se se spisovatelem S. K. Neumannem. Během návštěvy sester svého zesnulého kamaráda poznal také svou první ženu Jindru Kopeckou. S Jindrou ho pojila láska k literatuře, podporoval ji v psaní a nabádal ji, aby navštěvovala přednášky na univerzitě. Kopecká, která umělecky působila pod pseudonymem Kaja, se kromě samotného psaní věnovala i překladům ze švédštiny. V roce 1905 si Těsnohlídek Kopeckou vzal a vydali se na svatební cestu do Norska. Na té však novomanžele potkala tragédie. Těsnohlídkovou zasáhla kulka z jejího vlastního revolveru a na následky zranění zemřela v norském městě Vestnes. Pitva prokázala, že se nejednalo o cizí zavinění a že mladá žena v době neštěstí umírala na tuberkulózu. Těsnohlídek však nikdy nepřestal tvrdit, že se jednalo pouze o nešťastnou náhodu.

V roce 1906 se Těsnohlídek přesunul do Brna, kde na radu S. K. Neumanna začal pracovat v časopise Moravský kraj a po jeho zániku nastoupil do redakce Lidových novin. Psal soudničky a v roce 1909 se podruhé oženil s Annou Kutilovou. O rok později se z tohoto manželství narodil Těsnohlídkův jediný syn Milan. Bohužel ani tento vztah neskončil šťastně. Těsnohlídek se v Srbsku, kde působil jako válečný dopisovatel, seznámil s doktorem Navrátilem. Svého přítele představil své ženě, která ho nakonec kvůli Navrátilovi opustila. Těsnohlídek se poté odstěhoval do Bílovic nad Svitavou, kde několik let žil a vznikla zde některá jeho stěžejní díla. V roce 1924 se oženil potřetí s Olgou Zámečníkovou. V té době už ale spisovatele sužovala deprese a stihomam a jeho psychický stav se zhoršoval. Nakonec se Rudolf Těsnohlídek 12. ledna 1928 postřelil v redakci Lidových novin a na následky zranění zemřel v nemocnici. O den později si vzala život i jeho žena Olga, která se otrávila svítiplynem. Oba odpočívají na Ústředním hřbitově v Brně.

Miroslav Krobot společně s Lubomírem Smékalem přivedou na jeviště Moravského divadla vlastní adaptaci Těsnohlídkova nejslavnějšího příběhu pod názvem *Liška B.,* aby nahlédli bajku novýma a více dospělýma očima. Krobot a Smékal jsou také autory písňových textů. Hudebně inscenaci zaštítí Martin Hůla, hudebník a výtvarník, který spolupracuje mimo jiné i s Dejvickým a Národním divadlem. Autorem hudebního nastudování je Filip Tailor, všestranný hudebník, jehož práce je olomouckému publiku dobře známá. O scénu a kostýmy se postará výtvarník Marek Cpin, který se divákům Moravského divadla v této sezoně představil již výpravou opery *Ad Matrem* a je kmenovým výtvarníkem Divadla Na zábradlí. V nové inscenaci se představí kompletní soubor činohry a také několik hostů. V roli Bystroušky diváci uvidí Kristínu Herz v alternaci s Danielou Klevetovou, která se vrací z mateřské dovolené. V roli revírníka pak sólistu naší opery Jiřího Přibyla v alternaci s hostujícím hercem a zpěvákem Jiřím Bartoněm. ●

Premiéra *Lišky B.* se uskuteční v pátek 19. ledna v 19 hodin.

Víte, že…

* … příběhy o chytré lišce, které začaly vycházet v Lidových novinách, zaujaly také hudebního skladatele Leoše Janáčka? V letech 1921–1923 Janáček zkomponoval hudbu k opeře s názvem *Příhody lišky Bystroušky,* která měla premiéru 6. listopadu 1924. Právě díky Janáčkovi je liška Bystrouška spojena také s obcí Hukvaldy, ve které se skladatel v roce 1854 narodil a kde na bludném kameni najdeme bronzovou sochu slavné šelmy. Socha vznikla jako připomínka uvedení Janáčkovy slavné opery v jeho rodných Hukvaldech a je umístěna v oboře pod místním hradem.
* … se liška z příběhů Rudolfa Těsnohlídka jmenovala původně Bystronožka? Na Bystroušku ji překřtila tisková chyba v novinách, ve kterých příběh poprvé vyšel. A toto jméno už slavné lišce zůstalo.
* … že Rudolf Těsnohlídek stojí za vznikem tradice vánočního stromu republiky? Spisovatel se svými přáteli nalezl před Štědrým dnem roku 1919 v zasněženém lese poblíž Bílovic nad Svitavou opuštěné téměř zmrzlé děvčátko. Holčičku se podařilo zachránit a Těsnohlídek přemýšlel, jak v předvánočním čase pomoci i dalším opuštěným dětem. Inspiroval se v dánské Kodani, kde nápad vztyčit na náměstí vánoční strom s kasičkou měli už v roce 1914. U nás se poprvé vánoční strom republiky rozsvítil v roce 1924 na náměstí Svobody v Brně. První sbírka pomohla zafinancovat stavbu Dětského domova Dagmar.

Jeden z posledních splněných snů

Rozhovor s režisérem Miroslavem Krobotem

První lednová premiéra bude patřit souboru činohry, který uvede adaptaci slavného příběhu z pera Rudolfa Těsnohlídka. Režie inscenace *Liška B.* se ujal Miroslav Krobot, který se po dvou letech vrací ke spolupráci s olomouckým souborem. A právě s Miroslavem Krobotem jsme si povídali o připravované inscenaci, o jeho kořenech, ale třeba i o novém uskupení Divadelní spolek 23, který před rokem založil v Olomouci s psychologem Lubomírem Smékalem a který má za sebou první premiéru.

Vracíte se do Moravského divadla po dvou letech. V roce 2021 jste tady režíroval *Zánik samoty Berhof.* Těšil jste se na návrat a na práci s naší činohrou?
V souvislosti s tím, že připravujeme právě *Lišku B.*, mě to zajímalo hodně. Mimo jiné mě lákala hudební vybavenost souboru, která šla naší dramatizaci hodně naproti.

Původní verze *Lišky Bystroušky* je vlastně takovou bajkou pro děti. Kdy jste se s touto látkou setkal poprvé?
Já už si ani nepamatuji, kdy jsem se s ní setkal poprvé, ale od začátku se mi ta knížka líbila. A vždycky jsem ji měl v zásobě titulů, které bych chtěl dělat. Je to vlastně jeden z posledních splněných snů, abych tak řekl.

A co vás na tom tak láká?
Čím jsem starší, tím víc mě na tom láká pozice revírníka jako člověka, který se nějakým způsobem potkává se svým vlastním mládím. To je v mém věku velmi zajímavé.

Ta adaptace bude hodně jiná?
Já myslím, že není jiná. Jiné bude spíš pojetí, protože my opouštíme literární formu bajky. Nehrajeme tolik s tím, kdo je zvířátko a kdo je člověk. A myslím, že ten příběh funguje i bez toho.

Na adaptaci jste spolupracoval s Lubomírem Smékalem, který je zároveň dramaturgem inscenace. Podobně to bylo u *Zániku samoty Berhof* a spolupracujete s ním i na svých filmech. Jak tato spolupráce začala?
Na základní devítileté škole v Zábřehu na Moravě. Skutečně. Já si pamatuju, že jsme snad už na devítiletce chtěli dramatizovat *Tři mušketýry* a takové dětské věci. Potom na gymnáziu v Zábřehu už to bylo výraznější.

Na poslední chvíli se měnil i název inscenace z Lišky Bystroušky na Lišku B. Proč jste se pro tuto změnu rozhodli?
Protože nám Bystrouška zněla příliš pohádkově a není to přímá citace. Naznačujeme tím, že se jedná o adaptaci a že to není dramatizace Těsnohlídka nebo citace Janáčka. Takže je pro nás Liška B. spíš autorská značka.

Inscenaci dotváří scéna a kostýmy výtvarníka Marka Cpina a hudba Martina Hůly, která bude pro inscenaci obzvlášť důležitá. Na co se diváci mohou těšit v rámci hudební úpravy?
Hraje tam a zpívá celý soubor, což je podstatné, a od začátku to na tom bylo postavené. Mám radost z toho, že se k tomu členové činohry uvolili a já jsem měl možnost s nimi takto pracovat. Ono to vypadá hned jinak, když je sbor herecky vybavený, dá se s tím pracovat daleko líp. V inscenaci zazní, myslím, dvanáct písniček, ale neřekl bych, že je to muzikál, spíš „antimuzikál". Ale zároveň je múzická složka v inscenaci velmi podstatná.

Co je pro vás největší výzvou při zkoušení této inscenace?
Pro mě je největší výzvou, abychom při vší zábavnosti sdělili to, co je i v původní *Lišce Bystroušce.* Tedy přiznání se k věčnému koloběhu, který tady kolem nás pořád funguje.

Projeví se tedy ve vaší adaptaci jiné charaktery oproti původnímu příběhu?
Já myslím, že tam nejsou žádné zásadní rozdíly oproti předloze. Tu v podstatě zachováváme a velká část dialogů je přímo z knížky, takže si nijak zvlášť nepřidáváme a nejsou tam dialogy navíc, kromě snad jednoho, takže původním charakterům zůstaneme věrní, není tam žádná výrazná změna.

Jak dlouho vlastně trvá adaptovat knížku?
Podle toho, jak je tlustá…a tahle není zvlášť tlustá, takže to zase tak dlouho netrvalo. My jsme to dělali s pauzami, těžko se to sčítá, ale vzhledem k tomu, že jsme museli pracovat i s písňovými texty, tak se to trošku natáhlo. Texty těch písniček jsou taky naše.

Často se vracíte do Olomouce, nejen do divadla, ale vybíráte si ji i jako kulisu pro své filmy. Řekl byste, že je pro vás Olomouc osudová?
Osudová není, ale čím jsem starší, tím víc zjišťuju, že kořeny jsou pro mě důležité, a vracet se sem je pro mě přirozená věc, cítím se tady doma. A, ať už je to Olomouc, Zábřeh nebo Jeseníky, tak vnímám, že vše co člověk dělal, co tvořil, vzniklo tady.

Takže vás vaše kořeny provází v tvorbě po celý život?
Určitě. Stoprocentně. To je danost a myslím, že to není nějaká moje osobní záležitost, ale že se to týká úplně

všech. Ostatně se říká, že do tří let člověk načerpá nejvíc.

S Lubomírem Smékalem jste v Olomouci založili Divadelní spolek 23, jak tato myšlenka vlastně vznikla?
Byly tam dva důvody. Zaprvé jsme chtěli něco dělat spolu a naše dvě profese jsou dohromady docela výhodné. Když spolu pracují psycholog a režisér, tak se doplňují velmi dobře. Zároveň jsme si chtěli tak trošku vzpomenout na gymnaziální léta a na radost, která je provázela. Radost z nápadů a z toho, že je s někým sdílíme. A druhý důvod byl, že nás vždycky bavilo téma autenticity, které je dnes velmi zprofanované. Člověk už neví, co je pravda a co ne, a velmi těžko se v tom orientuje. Ale já si myslím, že autenticita v čisté podobě, a zvlášť, když hrají amatéři, je pořád uvěřitelná a strašně příjemná. A to je osvěžující.

Jakým způsobem vznikal ten samotný soubor?
Dali jsme inzerát na Facebook. Akorát se přihlásilo 130 lidí a museli jsme udělat konkurz, což byla záležitost, se kterou jsme moc nepočítali. A teď je nás třináct.

Kdo jsou členové toho souboru?
Lidé od 18 do 55 let. Jsou tam asi tři nebo čtyři národnosti a je to bez rozdílů a omezení. Měli jsme šťastnou ruku a mám pocit, že se ti lidi vidí rádi.

V říjnu jste měli se spolkem premiéru inscenace *Zpráva pro Minervu 2*. Jaké bylo zkoušení?
Bylo to hrozně fajn, těšili jsme se na sebe, ale bylo to vždycky jen o víkendu jednou za čtrnáct dnů, protože jsme se sjížděli z celé republiky. A dát to dohromady, abychom mohli něco vytvářet, vychází logicky právě na víkendy, kdy se nepracuje. Dostali jsme prostor na Univerzitě Palackého a zkoušeli jsme v divadelním sále na Konviktu. S Lubošem jsme to spláceli tím, že jsme tam učili, dělali jsme praktika se studenty. A i to bylo myslím zajímavé pro obě strany.

Inscenaci po premiéře i úspěšně reprízujete. Co ale čeká spolek dál?
Určitě druhá inscenace. Akorát si ještě nejsme jisti místem. Všichni však chtějí pokračovat, a to je závazek, který musíme splnit a myslím si, že dobrých prostor je v Olomouci poměrně dost a že se najde místo, kde se bude dát zkoušet a hrát.

Je vám bližší film nebo divadlo?
Divadlo… já jsem ve filmu vlastně tak trochu na návštěvě, protože jsem se k němu dostal náhodou a nikdy jsem po něm nějak zvlášť netoužil. Teprve nedávno jsem si uvědomil, že moje režírování a svým způsobem i hraní ve filmu je přenášením mé divadelní poetiky, nebo poetiky Dejvického divadla, do prostředí filmu. Já to jinak neumím a vlastně jsem s tím spokojený. Můj návrat k divadlu je tak přirozený.

A raději režírujete nebo hrajete?
Když je to zajímavé, tak to nerozlišuju, ale „vyučený" jsem režisér.

Máte teď hodně práce?
Ano, mám. Je toho hodně a musím dávat pozor a hlídat, aby to bylo stále v mezích mých možností.

A daří se vám to se všemi vašimi projekty?
Zatím jo, ale čekám na okamžik, kdy si tělo řekne „tak bacha, tohle je moc". Ale zatím to jde, nemůžu si stěžovat.

Máte pro sebe nějaké přání do nového roku?
Třeba, aby se povedla premiéra *Lišky B.*

A proč by tedy měli diváci přijít do divadla na tuto novou inscenaci?
Já bych si přál, aby se v sále cítili dobře a aby se nám to podařilo udělat tak, aby tomu rozuměli a bylo jim to blízké. To by asi stačilo. ●

Těsnohlídek / Krobot / Smékal

Liška B.

Režie: Miroslav Krobot
Premiéra: 19. ledna 2024

Forbína

• • •

Předscéna, v základním smyslu část jeviště před oponou. Jedná se tedy o přední okraj jeviště, který se nachází nejblíže k divákům.

Slangové označení předního okraje jeviště pochází z německého slova *Vorbühne.* V dalším slova smyslu se pak označení forbína používá pro herecké výstupy hrané v tomto prostoru, tedy obvykle před zataženou oponou. Tyto výstupy se často používají jako spojovací prvek mezi jednotlivými obrazy, kdy za oponou ve stejnou dobu probíhají technické změny, přestavba jednotlivých scénických prvků či výměna rekvizit a kulis. Tento divadelní tvar proslavilo zejména Osvobozené divadlo, kde známá herecká dvojice, tvořená Janem Werichem a Jiřím Voskovcem, vystupovala před oponou. Ve svých vstupech reagovali na různá společenská a politická aktuální témata a reflektovali tak problémy své doby.

Se kterými inscenacemi se v této sezoně loučíme?

Aby mohly vznikat nové inscenace, musíme se s některými jinými zase rozloučit. V této sezoně opustí náš repertoár celkem jedenáct titulů. Inscenace *Revizor*, *Zánik samoty Berhof* a *Hraběnka* už mají své derniéry za sebou, ty další jejich poslední opona ještě čeká. Podívejte se na osm inscenací, které u nás do konce sezony uvidíte úplně naposledy.

~~Únos ze serailu~~

Komický singspiel *Únos ze serailu* napsal pětadvacetiletý Mozart v němčině na objednávku císaře Josefa II. pro Burgtheater ve Vídni. Naposledy se tóny této inscenace rozezní 15. ledna.

~~Pan Scrooge~~

Rodinná inscenace o nápravě lakomce Ebenezera Scrooge, kterého těsně před Vánoci navštíví tři duchové, aby se pokusili obměkčit srdce starého muže, láká diváky nejen na poučný a zábavný příběh pro celou rodinu, ale také na svou velkolepou výpravu. Naposledy hrajeme 26. ledna

~~Podsk~~

Zábavný
známými
Hašlera n
už neexist
vém břeh
obyvatele
naposled

~~Rok na~~

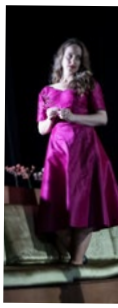

Tento opus
dramatizac
Krobot, sve
divadla jeh
běh o nesp
obyvatelích
století v kul
režírovala J
vá. Derniéra

alák

příběh lidové operety se
a oblíbenými písněmi Karla
ás zavede do Podskalí, dnes
tující pražské osady na pra-
u Vltavy, mezi jeho svérázné
. V Moravském divadle
y 20. března.

vsi

bratří Mrštíků, za jehož
í stojí režisér Miroslav
de na jevišti Moravského
o všechny tři soubory. Pří-
outané Vrbčeně a dalších
moravské vsi na konci 19.
isách jednoho roku, který
anka Ryšánek Schmiedto-
a 8. února.

Tlustý prase

Příběh tlusté Heleny a štíhlého Toma začíná jako romantická pohádka pro dospělé. Tenhle americký sen ovšem vezme za své ve chvíli, kdy se na scéně začne, společně s ústřední dvojicí, objevovat také notná dávka pokrytectví, zákeřnosti, předsudků a bezcitnosti. Naposledy 24. března.

Loveci perel

Jedna z nejoblíbenějších oper Georgese Bizeta, na prknech Moravského divadla v režii Dominika Beneše, měla premiéru 13. prosince 2019. Barevná hudební instrumentace a exotický námět příběhu jsou znaky typickými pro evropský romantismus, ale nepochybně jsou atraktivní i pro současné příznivce opery. Pokud jste tuto inscenaci ještě neviděli, 25. března máte poslední šanci.

Boží mlýny

Tragický osud jedné sedlácké rodiny, jíž zničila křivá přísaha jednoho z jejích členů. Tento silný a dojemný příběh je zasazen do prostředí hanácké vesnice a je protkaný písněmi Jarka Nohavici. Po téměř šesti letech na repertoáru se s touto inscenací rozloučíme 24. února.

Královna Koloběžka první

Příběh rybářovy chytré dcery Zdeničky, která se po mnoha peripetiích stane královnou, je oblíbeným pohádkovým příběhem. Zpracování Moravského divadla Olomouc, které bylo režijním debutem herce Jana Ťoupalíka, je nabité písničkami, humorem i poučením. S pohádkou, která měla premiéru v roce 2018, se rozloučíme na venkovní scéně v rámci festivalu Moravské divadelní léto.

Činohra nám nasadí brouka do hlavy

V pokladnici světových komedií patří *Brouk v hlavě* mezi ty nejcennější klenoty. Autorem tohoto textu je pařížský dramatik z přelomu 19. a 20. století Georges Feydeau, který patří k mistrům komediálního žánru. Na jevišti Moravského divadla se *Brouk v hlavě* vrací teprve podruhé, tentokrát v režii Janky Ryšánek Schmiedtové, pro níž to bude po *Vzpouře nevěst, Domu Bernardy Alby* a *Roku na vsi* už čtvrtá spolupráce s naší činohrou. V hlavní dvojroli se představí Lukáš Červenka.

Příběh plný nedorozumění, omylů, komických a absurdních situací, který srší vtipem a ironií. *Brouk v hlavě* zve diváky do hotýlku U galantní kočičky, do kterého osud svede všechny excentrické postavy naší komedie: prostoduchého hotelového sluhu Boutona se zálibou v alkoholických nápojích, Kamila, který nedovede vyslovovat souhlásky, Carlose s nezkrotným španělským temperamentem, ředitele pojišťovny a téměř dokonalého manžela pana Champsboisyho a hlavně jeho manželku Marcelu, kterou trápí onen pověstný „brouk v hlavě“, a proto hodlá ověřit věrnost svého manžela. Tato kombinace následně spustí nezastavitelnou lavinu omylů a nedorozumění, které tvoří v legendární dveřové komedii nestárnoucí koktejl plný zábavy a humoru. Není divu, že právě *Brouk v hlavě* je autorovým nejhranějším textem.

Georges Léon Jules Marie Joseph Feydeau se narodil v Paříži, kterou miloval a prožil v ní celý svůj život. Jeho matka byla polská imigrantka a neteř vikomta de Colonne Léocadia Bogoslawa Zelewska a jeho otcem spisovatel Ernest-Aimé Feydeau. Zlé jazyky ovšem tvrdí, že Zelewska se ráda pohybovala ve vyšší společnosti, a ne vždy tím nejpočestnějším způsobem, a tak je podle některých otcovství Ernesta Feydeaua přinejmenším nejisté. Spekuluje se třeba i tom, že skutečným otcem Georgese Feydeaua byl Napoleon III. Feydeau projevoval umělecký talent od dětství. Svou první divadelní hru napsal v šesti letech a psaní se věnoval dál i na střední škole. Byl také malířem a sběratelem obrazů a se svou první komedií debutoval v jednadvaceti letech. Ve třiceti už patřil ke špičce komediálních autorů a jeho hry se z Paříže šířily do celého světa. Zatímco Paříž byla častou kulisou jeho her, on sám žil život některých svých postav. Nespoutaný bonviván si užíval života naplno, a kromě umění mu učaroval noční život a hazard. Neuvážené investice na burze ho přivedly do milionových dluhů a nezřízený životní styl se projevil i na jeho zdraví. Feydeau se nakazil syfilidou, která u něj vyvolávala deprese, poruchy spánku, soustředění a v pozdější fázi pak záchvaty šílenství. V posledních pěti letech mu nemoc už neumožňovala tvořit a dva poslední roky strávil v sanatoriu v Rueil u Paříže. Zemřel v roce 1921 v osmapadesáti letech a je pochován na pařížském Montmartru.

Georges Feydeau napsal za svůj život asi čtyřicet divadelních her, mezi které kromě *Brouka v hlavě* patří třeba *Dámský krejčí* nebo *Dáma od Maxima*, tři operety a jedno baletní libreto. Dodnes je jedním z nejhranějších autorů komediálního žánrů a je nazýván „králem vaudevillu“. Námětem jeho textů jsou milostné eskapády a dobrodružství, které dávají vzniknout absurdně komickým zápletkám plným nedorozumění a situačního humoru. Později také tvořil v novém žánru manželské frašky, ve kterém vznikl soubor jednoaktových her pod souhrnným názvem *Od svatby k rozvodu*. Tyto krátké divadelní texty pojednávají o krizi v manželství a Feydau v ní bláznivou lehkost svých komedií vyměnil za trpkou ironii, která jde mnohdy až na dřeň partnerských vztahů. ●

Inscenaci *Brouk v hlavě* uvede soubor činohry v pátek 15. března 2024.

Janka Ryšánek Schmiedtová se narodila v Praze. Maturovala na Lincoln High School v americkém Portlandu a na Arcibiskupském gymnáziu v Praze a poté vystudovala činoherní režii na brněnské JAMU. Během studií vyjela na stáže do Lisabonu a Glasgow a ateliér režie absolvovala inscenací *Eva, Eva!*, která byla adaptací *Gazdiné Roby* Gabrielly Preissové. Janka Ryšánek Schmiedtová režijně spolupracuje s divadly po celé republice. Namátkou se jedná třeba o Městské divadlo Zlín (*Vzpoura nevěst*, *Pýcha a předsudek*), Městská divadla pražská (*Premiéra mládí*), Národní divadlo Moravskoslezské (*Perfect Days*, *Ples v opeře*), Východočeské divadlo Pardubice (*Sherlock v nesnázích*), Moravské divadlo Olomouc (*Dům Bernardy Alby*, *Rok na vsi*) nebo Divadlo Petra Bezruče (*Maryša*, *Šikmý kostel*), které jako umělecká šéfka vedla v letech 2015–2019. Pro Letní shakespearovské slavnosti režírovala *Hamleta* a pod hlavičkou Spitfire company spolupracovala s Miřenkou Čechovou na inscenaci *Baletky*. V Divadle F. X. Šaldy v Liberci režírovala v roce 2023 inscenaci *Marie Antoinetta*, za kterou získala představitelka titulní role Karolína Beranová Cenu Thálie. Věnuje se také překladu, je šéfredaktorkou časopisu *Předškolák a píše pravidelné sloupky do časopisu Vlasta*. Je vdaná a má syna Rudolfa.

Vaudeville

V 15. století se tímto slovem označovaly populární písně, které se šířily mezi lidmi jako dnešní hity. Slovo vaudeville pravděpodobně vzniklo zkomoleninou francouzského „voix de ville“, tedy hlas města. Od 17. století pak písně oblíbené mezi lidmi začaly pronikat i do divadel a od 19. století znamená vaudeville divadelní představení s kuplety a známými melodiemi. Zároveň vznikají první varieté. Vaudeville je tak pokládán za základ pro některé žánry, které známe dnes. Pravděpodobně se z něj vyvinul poněkud náročnější žánr komické opery a následně po roce 1850 také žánr operety. Za potomka vaudevillu je tak z dnešního pohledu považován i muzikál. V 19. století se vaudeville šíří také ve Spojených státech, ale zatímco v Evropě dává vzniknout spíš novým divadelním žánrům, v USA se z něj vyvíjejí kabarety, které nemají pevně daný děj a jsou často obohacené o kouzelnická nebo cirkusová čísla. V produkcích tohoto typu pak začínali Buster Keaton, Stan Laurel nebo Charlie Chaplin. Součástí anglického i amerického vaudevillu byly často i striptérky a obecně erotická tématika. Tento druh zábavného programu pak dal vzniknout současné burlesce. Pozůstatky vaudevillu a hlavně žánry, které z něj vyšly, jsou dodnes populární a lákají celou řadu diváků. Prvky vaudevillu, ať už odkazy k tomu klasickému, nebo jeho moderní formy, pronikají také do současné popkultury a filmu.

Někdy věci nejdou podle našich představ. A je to v pořádku

Rozhovor se Sawou Shiratsuki

Sawa Shiratsuki pochází z Japonska, baletu se věnuje od dětství a v této sezoně je jedinou sólistkou olomouckého souboru. Přečtěte si rozhovor o vysněném povolání, o životě v České republice, ale i o náročném zranění, které ji provázelo celým uplynulým rokem.

Kdy jste ve svém životě objevila balet?
Začala jsem s baletem, když mi byly tři roky. Moje maminka mě vzala do baletního studia poblíž našeho domu v Tokiu. A tak to celé začalo.

Nakonec jste si balet zvolila i jako svou profesi. Proč?
Od svých šesti let jsem každý den trénovala. Balet se stal neodmyslitelnou součástí mého života a také velkou vášní, takže to vlastně bylo úplně přirozené. Rozhodla jsem se zkrátka pro své vysněné povolání.

Jaká cesta vás dovedla až ke kariéře sólistky baletu?
Ještě v Japonsku jsem se začala účastnit velkého množství baletních soutěží, a když mi bylo patnáct let, získala jsem stipendium na Staatliche Ballettschule v Berlíně. Tam jsem studovala dva roky a poté jsem získala své první zaměstnání v Lipském baletu v Německu.

Co na své profesi vnímáte jako nejnáročnější?
Udržovat se fyzicky i mentálně v takovém stavu, abych byla schopná na jevišti podávat konzistentní výkony. Musela jsem se například naučit chápat, že někdy přicházejí dny, kdy věci nejdou podle našich představ. A že je v pořádku, že i takové dny jsou.

Co si naopak na vaší práci nejvíc užíváte?
Na své práci miluji opravdu všechno. To, že na sobě každý den pracuji, učím se kroky, snažím se porozumět svým rolím a dostat se jim pod kůži, vystupuji před publikem. Všechno.

Také mám ráda, že je každé představení jiné, jedinečné. Žádné představení jedné inscenace není stejné a ani vy nejste stejní v roli, kterou už jste tančili tolikrát. Některé role skutečně pochopíte až časem, ne pouze po technické stránce, ale porozumíte tomu, kým na jevišti jste, protože jste starší a vyzrálejší, a můžete do své role otisknout i své vlastní životní zkušenosti.

Jak dlouho už bydlíte v České republice?
Tohle je můj sedmý rok v Česku.

Pocházíte z Japonska. Jsou podle vás mezi Čechy a Japonci velké kulturní rozdíly? Co vám na Japonsku nejvíc schází? A co je tady podle vás naopak lepší?
Pokud bych to měla hodnotit z divadelního pohledu, tak se mi líbí, jak je v Česku umění dostupné.

Japonská společnost příliš nerozumí tomu, jak důležitou roli hraje kultura v našich životech. Mám pocit, že v Česku je mnohem běžnější chodit do divadla než v Japonsku a je to také finančně mnohem dostupnější. Baletní představení jsou tady mnohem levnější. Nicméně na Japoncích obdivuji jejich zápal pro všechno, co dělají, a jejich, podle mého názoru, profesionální přístup. Co mi opravdu chybí, je japonská kuchyně. Myslím, že v Japonsku se pyšníme nejkvalitnějším jídlem na světě.

V Česku se mi zase líbí, že je všechno takové klidnější v porovnání s hektickým Japonskem. Všechno je poklidné a tiché. A hrozně se mi tady líbí vánoční období.

Žila jste v Ostravě, teď bydlíte v Olomouci. Byla to pro vás velká změna? Co jste měla na Ostravě ráda? A co máte ráda na Olomouci?
Měla jsem moc ráda Divadlo Antonína Dvořáka v Ostravě. To je opravdu krásné divadlo. Také jsem si tam oblíbila spoustu restaurací, které nabízely autentickou kuchyni, třeba korejskou nebo japonskou. Olomouc je oproti Ostravě samozřejmě mnohem menší, ale je moc hezká a daleko živější, než byla Ostrava. Mám tady spoustu oblíbených kaváren a vinoték.

Jakou roli teď v Moravském divadle tančíte nejraději?
Žádnou vyloženě oblíbenou roli nemám. Třeba teprve přijde nějaká, která u mě bude mít speciální místo. Ale zatím tančím všechny role ve všech baletech stejně ráda.

A jaká role pro vás byla zatím nejnáročnější?
Každá role je pro mě náročná. Pokaždé je to něco nového, co se musíte naučit. Vždycky se musíte snažit danou roli pochopit, sžít se s ní. Přestože to vůbec není jednoduchý proces, každou jeho chvíli miluji.

Zažila jste během své baletní kariéry moment, kdy jste chtěla s baletem skončit? A pokud ano, proč?
Ne, nikdy nepřišel moment, kdy bych chtěla přestat tančit, nicméně jsem zažila chvíle, kdy jsem si myslela, že budu muset s tancem přestat a baletu se vzdát. Bylo to kvůli mému zranění, které bylo tak nešťastné, že jsem si v určitém momentu myslela, že už se mi nikdy nepodaří se zcela uzdravit. Bylo to velmi těžké a velmi dlouhé období, kdy jsem dělala úplně všechno pro to, aby se to zlepšilo, ale bolest neustupovala. V těchto chvílích mi po psychické stránce velice pomohl můj partner, protože vždy, když už jsem to skoro vzdala, tak mi připomněl, že se to zlepší a že musím mít trpělivost sama se sebou. A měl pravdu. Jistá část mé osobnosti mě odjakživa nutila se neustále zlepšovat. Sama na sebe jsem vyvíjela velký tlak, což ale vůbec nepomáhalo. Teď, po roce, jsem stále v procesu překonávání svého zranění, ale už je to všechno mnohem lepší, můžu zase trénovat a vystupovat a jsem za to nesmírně šťastná.

„Nikdy nepřišel moment, kdy bych chtěla přestat tančit, nicméně jsem zažila chvíle, kdy jsem si myslela, že budu muset s tancem přestat a baletu se vzdát.“

Co ráda děláte ve svém volném čase?
Ráda vařím, peču a jím dobré jídlo, po kterém se cítím dobře. A taky ráda spím.

Jak jste strávila vánoční svátky?
Byly velmi pokojné, plné odpočinku a sváteční atmosféry naplněné dobrým jídlem a časem stráveným s partnerem.

Co byste popřála našim divákům do nového roku?
Do nového roku bych všem chtěla popřát zdraví a štěstí. A doufám, že se se všemi potkám v našem divadle. ●

Navštivte 9. března baletní workshop pro dospělé, který pod vedením Sawy Shirastsuki pořádá Ateliér MDO. Více informací a vstupenky naleznete v našem programu.

Sawa Shiratsuki se narodila v japonském Tokiu. Dva roky studovala na Staatliche Ballett Schule v Berlíně a po absolutoriu nastoupila do Leipziger Ballett v Lipsku. V roce 2017 se stala sólistkou baletu Národního divadla moravskoslezského v Ostravě. Během svého působení zde byla nominována na Cenu Thálie za roli Kitri v baletu Don Quijote a za stejnou roli získala cenu Jantar. V roce 2018 vyhrála Grand Prix na mezinárodní soutěži v Plzni. Od sezony 2021/2022 je sólistkou baletu Moravského divadla Olomouc.

Moravské divadlo Olomouc

služby

...a kým budete dnes večer vy?

Půjčovna kostýmů MDO

MINISTERSTVO KULTURY

Olomoucký kraj

OLOMOUC

Stopy: Josef Bek

Herecký a pěvecký talent prokazoval již od dětství. Od devíti let recitoval a v roce 1928 se poprvé postavil před kameru, když v němém filmu Jménem Jeho Veličenstva ztvárnil dětskou roli. Do olomouckého angažmá přišel Josef Bek v roce 1942 a našel zde nejen své životní povolání, ale i životní partnerku.

Už láska jeho rodičů připomínala příběh ze stránek románů nebo stříbrného plátna. Když se otec Josefa Beka, který pocházel z bohaté statkářské rodiny, zamiloval do chudé kuchařky a odmítl se jí vzdát, rodina ho vydědila a zřekla se ho. Josef přišel na svět 21. prosince 1918 v Hradci Králové o dva měsíce dřív. A protože nová Československá republika inkubátory ještě neznala, „dopékali" rodiče malého Josefa v troubě. Vyrůstal se svými dvěma staršími sestrami a už od dětství projevoval talent pro herectví i zpěv. V deseti letech si poprvé zahrál dětskou roli v němém filmu *Jménem Jeho Veličenstva,* a ještě během studií na královéhradecké obchodní akademii dostal nabídku angažmá operetního tenora ve Východoslovenském divadle v Košicích. Rodiče se ale báli, že by divadelní svět Josefa zkazil, a tak místo do divadla nastoupil po ukončení studií do spořitelny.

V roce 1942 byla již druhá světová válka v plném proudu a Josef měl být v rámci totálního nasazení poslán na práci do říše. Rozhodl se proto, že se pokusí získat angažmá v divadle, protože herci a herečky byli od pracovní povinnosti osvobozeni. Karel Nedbal, tehdejší ředitel olomouckého divadla, Beka okamžitě angažoval, a odstartovala tak hercova hvězdná kariéra. Herecké práci se pak Bek věnoval po celý život. V Olomouci strávil 12 let, nejprve jako pěvec v souboru operety. Během let ho ale začala více bavit práce v činoherním souboru, až nakonec operetu opustil úplně. V obou souborech ztvárnil téměř sedm desítek rolí, k nimž patřily například role Malcolma v *Macbethovi*, Harryho Domina v Čapkově *R. U. R.* nebo barona Nikolaje Tuzenbacha ve *Třech sestrách* Antona Pavloviče Čechova. Během svého angažmá v Olomouci potkal také svou manželku Evu, která byla v divadle sólovou tanečnicí. Vzali se v roce 1947 a v roce 1954 přesídlili do Prahy. Josef Bek zde dostal angažmá v Městských divadlech pražských, se kterými spojil zbytek své divadelní kariéry.

Nebyl však jen úspěšným divadelním hercem, jako doma byl také před kamerou. Hrál ve filmech, seriálech, účinkoval v zábavných pořadech. Zahrál si desítky různých rolích v široké škále žánrů. V 50. a 60. letech zažíval před kamerou své nejplodnější období, a tak se nevyhnul ani politickým agitkám jako například ve filmech *Anna proletářka* nebo *Rudá záře nad Kladnem.* V roce 1956 pak ztvárnil asi svou nejslavnější filmovou roli válečného veterána Martina Kabáta v pohádce *Hrátky s čertem.* S Karlem Högerem si zahrál roli kriminalisty v detektivní trilogii *105% alibi, Kde alibi nestačí* a *Alibi na vodě*. Objevil se také v řadě oblíbených seriálů, mezi které patří například *Hříšní lidé města pražského, Pan Tau, 30 případů majora Zemana, Chalupáři* nebo *Nemocnice na kraji města.* Úplně naposledy se před kameru postavil v roce 1993 při natáčení seriálu *Pomalé šípy.*

Josef Bek zemřel 5. května 1995 v Praze ve věku 76 let. ●

Rubrika Stopy se věnuje osobnostem, které se významně zapsaly do historie olomouckého divadelnictví.

Když se pud sebezáchovy změní v lásku

Příběh o vztahu dvou lidí, které v bouřlivé době druhé světové války zdánlivě spojuje pouze touha přežít, napsala spisovatelka Květa Legátová na začátku tohoto tisíciletí. *Jozova Hanule*, jak zní název novely, sklidila obrovský úspěch. A neméně úspěšný byl i film z roku 2003 v režii Ondřeje Trojana a s Aňou Geislerovou v hlavní roli, který nese název *Želary*. Pod tímto názvem uvede v únoru Moravské divadlo baletní inscenaci inspirovanou literární předlohou z roku 2002. Choreografie Hany Litterové, ve spojení s hudbou a písněmi Zuzany Lapčíkové, bude mít na olomouckém jevišti světovou premiéru již v únoru 2024.

Mladá Eliška pracuje v brněnské nemocnici jako lékařka. Když se zamiluje do Richarda, začne mu pomáhat v jeho odbojové činnosti. Při jedné akci jsou oba odhaleni gestapem a Richard je zastřelen stejně jako jeho kolega Slávek. Eliška se musí před režimem ukrýt a pod jménem Hana odejde s jedním ze svých pacientů, který jí během svého pobytu v nemocnici projevil náklonnost, aby s ním žila ve vysokohorské vesnici Želary. Ta se nachází v Beskydech na hranici se Slovenskem. Hana má z vesnického kováře ze začátku strach. Obává se, že se bude chovat hrubě a násilnicky, nemá ale na výběr. Požádá Jozu, aby si ji vzal a on souhlasí. Hana tak přichází do cizího společenství zapadlé vesničky, kde se setkává s dalšími postavami příběhu jako je třeba kořenářka Lucka nebo vdova Žeňa, rodina Kutinova nebo Gorčíkova. Ve svatební den je Hana plna obav, Jozu si ale nakonec opravdu vezme. V následujících měsících ovšem zjišťuje, že Joza zdaleka není takový, jak se obávala, a nakonec mezi nimi postupně vznikne hluboký a láskyplný vztah.

Spisovatelka Květa Legátová, vlastním jménem Věra Hofmanová, zasáhla v roce 2001 českou literární scénu jako blesk z čistého nebe. Její povídková kniha *Želary* sklidila obrovský úspěch, když své čtenáře poprvé zavedla do smyšlené vesnice, kde zastihli její obyvatele v době první republiky. Za tento literární počin získala Legátová Státní cenu za literaturu. Hned rok na to spatřila světlo světa novela *Jozova Hanule,* ve které se vrací některé postavy z předchozích povídek, a příběh Želar, zapadlé vesničky v horách, se rozvíjí dál. *Želary* však nebyly pro Legátovou literárním debutem v tom pravém slova smyslu. Už v roce 1957 publikovala v almanachu *Dokořán* kapitolu z budoucí knihy *Želary* a později toho roku vydala pod pseudonymem Věra Podhorná povídkovou knihu *Postavičky*, v roce 1961 pak následoval román Korda Dabrová. Mládí Květy Legátové zásadně ovlivnila druhá světová válka. Uzavření vysokých škol během německé okupace přerušilo její studium češtiny a němčiny na Masarykově univerzitě v Brně a Legátová nastoupila jako písařka na finančním úřadu ve Valašském Meziříčí. Později učila němčinu na brněnské konzervatoři, a nakonec pracovala v rámci totálního nasazení ve zbrojní továrně ve Starém Brně. Studium na filozofické fakultě dokončila v roce 1946, ale pro nastupující režim byla politicky nespolehlivá. A tak pracovala jako učitelka na školách na Valašsku a Slovácku a později na Střední knihovnické škole v Brně. Po odchodu do penze se začala věnovat psaní, které ji provázelo po celý život. Po úspěchu *Želar* a *Jozovy Hanule* vydala ještě několik knih a rozhlasových her. Zemřela v roce 2012 v Brně.

Asi nejznámější adaptací novely *Jozova Hanule* je film *Želary* z roku 2003 režiséra Ondřeje Trojana. Do role Hany obsadil Trojan Aňu Geislerovou a jako Joza se divákům představil maďarský herec György Cserhalmi. Silný námět se ale nedostal pouze na filmové plátno, příběh o Haně a Jozovi zaujal i české divadelní tvůrce. Titul se na českých jevištích objevil v činoherní podobě hned třikrát. V roce 2012 uvedla inscenaci *Želary* Městská divadla pražská. V hlavní roli Hanule se tehdy představila Evellyn Pacoláková, která během svého angažmá v Moravském divadle získala Cenu Thálie pro činoherce do 33 let za rok 2005. Režisérem této inscenace byl Pavel Khek, kterého naši diváci znají jako režiséra úspěšných inscenací *Nedotknutelní* a *Přelet nad kukaččím hnízdem.* Adaptace Národního divadla Brno s názvem *Želary (srdce mé)* v režii Dodo Gombára z roku 2017 nese také olomouckou stopu. V roli Jozy se po nástupu do brněnského angažmá objevil také Petr Kubes, bývalý člen naší činohry. Zatím nejnovější divadelní adaptací je ta, kterou uvedlo v roce 2023 Divadlo F. X. Šaldy v Liberci.

Hana Litterová vytvořila autorskou choreografii přímo na míru našemu souboru a bude vyprávět známý příběh tak, jak ho ještě nikdo nevyprávěl. To vše v symbióze s originální folklorní hudbou se zpěvy muzikantky Zuzany Lapčíkové, která bude představení osobně doprovázet hrou na cimbál. V roli Jozy se představí Aurélien Jeandot, Elia Zegrati a Quentin Lelong. V roli Elišky/Hany se mohou diváci těšit na Romane Trouillier, Adélu Bendovou a Jade Lacarru. ●

Baletní inscenace Želary bude mít v Moravském divadle světovou premiéru 16. února 2024.

Zuzana Lapčíková pochází ze Zlína. Je úspěšnou folklorní a folkovou zpěvačkou, cimbalistkou, folkoristkou, scenáristkou, skladatelkou a hudební aranžérkou. Na brněnské konzervatoři vystudovala hru na cimbál a na Masarykově univerzitě se věnovala studiu etnologie a hudební vědy. Jako muzikantka spolupracuje s různými hudebními tělesy a věnuje se široké škále hudebních projektů. Pohybuje se také na poli experimentálního folku a pokouší se o fúze moravského folkloru s různými žánry a směry populární hudby. V roce 1993 založila s hudebníky Emilem Viklickým a Jiřím Pavlicou volné muzikantské seskupeni Ad lib Moravia. S Emilem Viklickým a jeho jazzovým triem rovněž vystupuje u nás i v zahraničí a společně natočili také několik desek kombinujících zvuk jazzového tria s folklorním zvukem cimbálu. V roce 2009 přijala nabídku zahrát si ve filmu Václava Kadrnky *Osmdesát dopisů,* kde ztvárnila roli matky. Spolupracovala s divadly ve Zlíně, v Brně a v Ostravě a pravidelně tvoří autorské duo s choreografkou Hanou Litterovou.

Hana Litterová je bývalou sólistkou baletu Národního divadla Brno. V současnosti působí jako uznávaná choreografka a především pedagožka. Během své baletní kariéry si zatančila velké množství rolí a spolupracovala s významnými choreografy jako například s Lubošem Ogounem *(Viktorka)* nebo Liborem Vaculíkem *(Edith Piaf, Ivan Hrozný, Notre Dame de Paris, Marie Stuartovna, Jana z Arku na hranici).* V roce 2001 vytvořila svou první choreografii a zvítězila s ní na mezinárodní soutěžní choreografické přehlídce v Plzni. Z pěti nominací na Cenu Thálie proměnila tu z roku 2002 za roli Anastázie v baletu *Ivan Hrozný.* Jako choreografka spolupracuje s divadly po celé republice, a to jak s baletními, operními, tak i s činoherními soubory. Jako pedagožka působí na brněnské JAMU a na Taneční konzervatoři Brno. Hana Litterová bude s Moravským divadlem Olomouc spolupracovat již podruhé. Poprvé zde působila jako choreografka u inscenace *Idiot* v režii Jany Janěkové.

Jak se dělá stand-up

Stand-up comedy je forma umění, která se v posledních letech těší velké oblibě. Historie komediálních výstupů před živým publikem sahá až do 19. století v USA, kde se tato forma vyvinula z kabaretu a vaudevillu (o tom, co je vaudeville, se dočtete na 19, pozn. red.). Dnes znají stand-up comedy téměř po celém světě a stand-up komici jsou hvězdy, které jezdí svá turné a vyprodávají sály podobně jako rockové kapely. V březnu si pro vás Ateliér MDO připravil kurz stand-up comedy na pokračování pod vedením Romana Vencla, šéfa činohry, herce a stand-up komika z uskupení Děláme to ve třech!

Stand-up comedy se vyvinula na konci 19. století ve Spojených státech jako jedna z mnoha kabaretních forem. Už tehdy se jednalo o krátké komediální výstupy, které se vyjadřovaly ke společenskému dění, což zůstává i dnešní podstatou této formy. Ta má v dnešní době mnoho podob, nicméně ironie, satira a společenský přesah jsou stále základními stavebními kameny stand-up comedy. Nejčastějšími nástroji jsou observační humor, kdy komik komentuje běžné situace a lidské chování, jindy se umělci specializují na politický humor a satiru. Výjimkou nejsou ani hrané scénky, kouzelnická vystoupení nebo zpěv. Samostatnou kapitolou stand-up comedy žánrů je pak „blue comedy", kdy si komici vybírají provokativní, často i tabuizovaná témata.

V anglosaském světě je stand-up comedy známá přes sto let a během této doby se etablovala jakožto svébytná umělecká forma. Stand-up komici jsou známí stejně jako hollywoodští herci nebo zpěváci. Zároveň se mnoho herců stand-up comedy věnuje a k nejznámějším světovým jménům spojeným s tímto žánrem patří třeba Ricky Gervais, Eddie Murphy nebo Amy Schumer. V Česku nastal boom stand-up comedy s příchodem formátu *Na stojáka* z produkce HBO v roce 2004. Tato platforma si brzy získala masovou oblibu a vystřelila mezi celebrity třeba Lukáše Pavláska, Ivu Pazderkovou nebo Adélu Elbel. Jistou formou stand-up comedy začal od roku 2011 nabízet také pořad *Partička*. Oba formáty, a mnohé další jim podobné, se vysílají dodnes a těší se velké divácké oblibě. A stand-up comedy se samozřejmě nevyhýbá ani sociálním sítím, na kterých kolují miliony videí známých a neznámých stand-up komiků.

Stand-up comedy se také stala tématem nového kurzu na pokračování, který v březnu pořádá Ateliér MDO. Kurzem návštěvníky provede herec, režisér a také umělecký šéf činohry Roman Vencl, který má s tímto komediálním žánrem bohaté zkušenosti. Společně s hereckým kolegou Janem Ťoupalíkem a kouzelníkem Karlem Pomahačem tvoří umělecké uskupení Děláme to ve třech!, které baví rozmanité publikum po celé republice. Několik vystoupení tohoto tria mohli diváci zhlédnout také na scéně Moravského divadla. ●

Kurz na pokračování s názvem Jak se dělá STAND-UP proběhne ve třech lekcích 5., 8. a 10. března 2024. Více informací zjistíte na našem webu nebo v pokladně.

Věděli jste, že

* …první stand-up komičkou byla Moms Mabley? Ta se narodila roku 1897 a výstupům se začala věnovat okolo roku 1920. Byla první ženou, jež měla samostatný komediální výstup v harlemském divadle Apollo, které je dodnes neodmyslitelně spjato s komediální kulturou.
* …blue comedy, tedy druh výstupů, které balancují na hraně a reflektují provokativní nebo tabuizovaná témata, dostala svůj název podle barvy pera, které používali cenzoři? V 19. století cenzoři kontrolovali obsah divadelních her a vystoupení a části textů, které byly pro představení příliš odvážné, podtrhávali nebo komentovali modrým inkoustem. Odtud název pro „modrou komedii".
* …nejbohatším stand-up komikem je Jerry Seinfeld? Narodil se v roce 1954 v New Yorku a s komediální dráhou začal už na univerzitě. Spolupracoval s HBO, Netflixem a dodnes objíždí svět se svou show. Je také producentem a hercem. V seriálu *Seinfeld* si zahrál sebe sama. Jeho jmění se odhaduje na 950 milionů dolarů.

Od podpatku k bločku

Když se řekne baletka, většina z nás si vybaví růžové saténové baletní boty. Špičky se staly synonymem baletu a společně s typickými sukněmi, kterým říkáme tutu, se staly symbolem tohoto tanečního umění. Špičky však k baletu nepatřily odjakživa a jejich vývoj od úplných počátků až do podoby, jakou známe dnes, trval více než jedno století. Špičky zároveň nejsou jedinými botami, které můžete na jevišti vidět, baletní obuvi existuje více druhů. Jedno ale mají všechny tyto boty společné. Musí dobře sedět, poskytnout dostatečnou oporu a musí být absolutně spolehlivé.

Počátky baletu jsou datovány od konce 16. století a jako samostatná umělecká forma se balet začal vyvíjet ve Francii v polovině 17. století za vlády Ludvíka XIV. Do roku 1681 byl navíc balet zcela mužskou záležitostí a ženy baletky se začínají objevovat až na konci 17. století. V této době se pro baletní vystoupení používají boty s podpatkem a balet má také úplně jinou taneční formu, než známe dnes. Bude trvat ještě sto let, než se tanečnice a tanečníci zbaví podpatků, a pak ještě dalších padesát, než se baletky poprvé postaví na špičky tak, jak to známe dnes.

Podpatků u baletní obuvi se poprvé zbavila baletka pařížské opery Marie Camargo v době francouzské revoluce. Takto upravená obuv umožňovala tanečnici lépe provádět skoky a tato inovace se ujala natolik, že na začátku devatenáctého století už podpatky ze světa baletní obuvi zcela zmizely. Na špičky se tanečnice začínají stavět na konci 18. století. Úplně poprvé jim k tomu pomohl vynález Charlese Didelota. Tento tanečník a choreograf, syn tanečního mistra švédského krále, se zásadním způsobem zasadil nejen o rozkvět ruského baletu, ale také o vznik baletních špiček. Už v roce 1796 ohromil taneční svět svou choreografií baletu *Zefyr a Flora*, kdy díky svému vynálezu „létacího stroje" postavil baletku na špičky před tím, než ji zvedl nad zem. Lehkost tance na špičkách publikum uchvátila a zahájila cestu k baletu tak, jak ho vídáme dnes.

Během 19. století se styl na špičkách, tedy *en pointe*, postupně vyvíjel. Za průkopnici tohoto stylu je považována balerína Marie Taglioni, která v roce 1832 tančila na špičkách balet *La Sylphide*, a to pouze v saténových botách bez vyztužené špičky. Baletky si pak začaly boty různě vycpávat, ale nejednalo se o žádnou spolehlivou oporu a tanečnice se musely zcela spolehnout na své nohy. V Itálii pak v druhé půlce 19. století začaly vznikat boty, které se vycpávaly vrstvami látky a tvořily základ něčeho, co by se dalo pokládat za předchůdce dnešního bločku. Forma špiček, kterou známé dnes, se pojí s počátkem 20. století a se jménem Anna Pavlova. Pro slavnou ruskou balerínu byla vzhledem ke stavbě nohy technika *en pointe* velmi náročná a bolestivá. A byla to právě ona, kdo si vyztužil špičky tanečních bot bytelným kusem kůže, který zformoval bloček, jaký se u baletních špiček doteď používá.

Piškoty

Základní baletní obuví, kterou nosí tanečnice a tanečníci, a se kterou se setkávají také děti v tanečních kroužcích, jsou takzvané piškoty. Jedná se o měkkou přizpůsobivou obuv bez vyztužené špičky, která se nejčastěji vyrábí z kůže, plátna, saténu nebo bavlny. Vyrábí se také v různých barvách a na nohu se upevňují třeba elastickými gumkami nebo různými tkalouny, které si k botě často přišívají sami tanečníci.

Špičky

Baletní špičky jsou baletní obuv se speciálně vyztuženou špičkou, která je uzpůsobena pro tanec na špičkách, tedy pro techniku *en pointe*. Existuje mnoho druhů této obuvi, které se liší tvarem, tvrdostí, ale i barvou. Přestože nejtradičněji si baletní špičky představíme ve světle růžovém odstínu, vyrábí se v různých barvách a někdy také s výrazným zdobením. Většinou tak, aby doplňovaly kostým a záměr výtvarníka. Výztuha v přední části boty je tvořena speciálním bločkem, který umožňuje tanec na špičkách. Dále má bota tvrdý klenek, který podporuje klenbu nohy. Podrážka je tvořena kusem tvrdé kůže. Aby bota na noze držela, upevňuje se dvojím způsobem. Kolem chodidla se bota nejčastěji utahuje všitou gumičkou a kolem kotníku se upevní tkalounem, nejčastěji v podobě saténové stuhy, kterou si tanečnice často našívají samy tak, aby jim uvázání zcela vyhovovalo.

Charakterová obuv

Taneční obuví typickou pro divadelní prostředí jsou takzvané „charakterky". Tyto boty se používají pro charakterový nebo folklorní tanec. Spojují tedy vlastnosti tanečních bot a autentický vzhled, kterého je potřeba dosáhnout u jistých tanečních stylů, a zároveň doplňují dobové a folklorní kostýmy. Obuv je často měkčená, ale pevná, s výraznou podporou nohy a kvalitní neklouzavou podrážkou. Další typickou taneční botou je holínka, která může být botou charakterní i měkkou.

Zajímavosti

Piškoty nemají určeno, zda patří na levou, nebo na pravou nohu. Toto si tanečník nebo tanečnice sami určí. Poté se doporučuje si boty označit, aby se nezaměňovaly, a mohly se tak zcela přizpůsobit stavbě a potřebám konkrétních nohou. To pak zaručuje absolutní pohodlí.

Tanečnice (a ve výjimečných případech i tanečníci) si musí nové špičky přizpůsobit svým potřebám. Nové boty se musí nejdřív takzvaně prolámat, protože z výroby jsou zcela tvrdé. Boty se různě prošlapávají a ohýbají, čímž se změkčují a získávají vůli. Některé tanečnice si dokonce špičku boty obšívají, aby neklouzala a dala jim lepší stabilitu, nebo si nařezávají podrážky, aby bota byla ještě pružnější. Výsledkem jsou pak unikátní špičky, které se přizpůsobí konkrétním potřebám tanečnice. Nakonec se k botě přišijí saténové tkalouny na upevnění kolem kotníků.

Také nohy tanečnic se přizpůsobují technice *en pointe*. Špičky bot se tak dodatečně vystýlají silikonovými nebo pěnovými vložkami a prsty se oblepují páskami nebo vatou. Používají se také separátory prstů.

Životnost baletních špiček je velmi omezená. Pokud klenek boty již nenabízí dostatečnou oporu, bloček je příliš měkký a prošlapaný, látka na botě je odřená nebo má jiné mechanické poškození, je potřeba boty vyměnit. Životnost špiček se pohybuje někde mezi 2 až 20 tanečními hodinami a odvíjí se od četnosti používání, náročnosti tance i zkušeností.

Baletní boty v číslech

V roce 2023 se v Moravském divadle spotřebovalo **224 kusů piškotů, 161 kusů špiček** a náklady na tuto obuv byly **487 446, 43 Kč.** Piškoty nakupovalo divadlo v roce 2023 od **4 dodavatelů** a průměrná cena za pár byla **515 Kč.** Špičky dodávalo Moravskému divadlu v roce 2023 **5 firem** a průměrná cena za pár činila **2400 Kč.**

V duchu lidem upravuju límečky

Rozhovor s vedoucí úseku garderóby Ivanou Čeplovou

Ivana Čeplová pracuje v Moravském divadle 17 let jako garderobiérka souboru baletu, druhou sezonu jako vedoucí garderoby a od nového roku obsluhuje půjčovnu MDO. Bez divadla si život neumí představit, a i když je její profese často náročná, považuje ji za svůj koníček. Mimo jiné jsme si povídaly o největších profesních výzvách, o její práci pro třebčínskou kulturní komisi nebo o workshopech, které nově vede pro Ateliér MDO.

Co to obnáší být vedoucí garderoby?
Mám na starosti určitý počet dam, plánuju jim práci, řeším administrativu, pracovní potřeby kolegyň a celkově chod garderoby. Před premiérou se starám o průběh hlavních zkoušek a generálek tak, aby moje kolegyně měly veškeré informace a věděly, jak bude vše probíhat, kdo má kde a jaký převlek a co je ještě třeba doladit. Jsem vlastně takový prostředník mezi výtvarníkem, režisérem a mými holkami.

Možná by bylo dobré se zeptat i na to, co vlastně garderoba v divadle dělá…
Garderobky hlavně pečují o kostýmy. Staráme se o to, aby byly čisté, použitelné a v pořádku, včas připravené na těch správných místech. Pomáháme umělcům oblékat se do kostýmů, a i když to není úplně náplní naší práce, snažíme se o všechny svěřené starat i tak nějak „lidsky". Jsme připravené, když potřebují ručník, když se potřebují napít, nebo když se stane úraz, ledujeme tanečníkům nohy. Případně pomáháme u focení v extrémních podmínkách. V zimě podáváme teplé deky nebo horký čaj a v létě zase třeba ovíváme vějířem. Je to vztah, který jsme si všechny za ty roky vybudovaly ke svým souborům. Když jsem nastupovala do baletu, holky baletky byly stejně staré a byly jsme kamarádky. Teď, jak stárnu, a děvčata chodí pořád mladší, tak se cítím být spíš v roli maminky. Když se někdy na jevišti něco úplně nepovede, tak se je snažíme i uchlácholit, obejmout. Pánům z opery zase musíme víc pomáhat do jednoduchých kostýmů, upravit třeba kravatu, límeček, jsou rádi opečovávaní. I v tomhle spočívá práce garderoby. A po představení se zase musí všechno uklidit, vyčistit, případně opravit, pokud se něco utrhne, rozpáře, upadne. Prostě připravit kostýmy na další představení. Všechno musí být neustále připraveno, protože může kdykoli dojít ke změně programu a nikdy nevíme, která inscenace nám tam naskočí. Proto se vždycky snažíme co nejdřív uvést vše do takového stavu, aby se to v případě potřeby jen vytáhlo a mohlo se jít na jeviště. A na jeviště chodíme občas i my, protože někdy provádíme tzv. inscenovaný neboli přiznaný převlek přímo před očima diváků. Někdo chodí vyloženě nerad, jiným to zase nevadí a jiní si to i užívají. Naše práce je opravdu velmi různorodá. Pokud se najde skulinka v čase, také šijeme divadelní merch anebo vylepšujeme kostýmy do půjčovny.

A jaký je rozdíl mezi krejčovnou a garderobou?
Krejčovna připravuje podle návrhu výtvarníka kostým do vznikající inscenace. Může se šít úplně z nových látek, nebo se přepracuje kostým z fundusu. Pro krejčovnu ale vztah k dané inscenaci a kostýmům končí premiérou. Naopak garderoba si s prvním generálkovým dnem kostýmy přebírá a už o ně až do derniéry pečuje. Krejčovna kostým vyrobí a dále se o něj staráme už my. Garderoba funguje v režimu jevištního provozu a výlučně se pohybujeme kolem jeviště, jinými slovy, garderoba je mobilní a krejčovna má svůj jeden pracovní prostor.

Věnujete se tedy hlavně baletní garderobě, která má svá specifika. Takovým specifikem jsou určitě baletní boty…
Samozřejmě, balet jsou hlavně špičky a o ty se baletky starají samy. My pak máme na starosti další obuv, třeba dobovou. V Ivanu Hrozném se například používají vysoké šněrovací boty. Zároveň si ale nemyslím, že by boty byly důležité jen u baletu. I v činohře a v opeře máme zajímavé boty. Nicméně je pravda, že balet je neustále v pohybu a nohy používá úplně nejvíc, takže by boty měly poskytovat ten největší komfort. U obuvi se vždy snažíme najít toho nejlepšího dodavatele, v rámci finančních možností, který nabízí i různé tvary obuvi, protože ne každému tanečníkovi vyhovuje jakýkoliv tvar bot. Vybíráme tak, aby to každému přesně padlo na nohu a cítil se komfortně, aby během tance nemusel přemýšlet nad tím, že ho bota někde tlačí nebo se rozvazuje, a aby se opravdu mohl soustředit pouze na to, co dělá. Ale neméně to platí i u činohry a opery, kde se herec zase potřebuje soustředit na text nebo zpěv. Boty jsou velmi zajímavý článek garderoby.

Co bylo takovým největším oříškem, se kterým jste se v divadelní garderobě setkala?
Shodou okolností jsou to opět boty. Konkrétně do Ivana Hrozného jsme řešili nákup látkových šněrovacích holínek, které se navíc musely barvit podle barvy trikotů. Takže u šedé košile jsme řešili šněrovací holínky stejné barvy, které byly navíc dozdobené prvky kostýmu. Košile byla lemovaná brokátem a stejně tak musela být olemovaná i bota. Problém nastal hned u dodavatele, který neměl boty na skladě, a musely se objednat až ze zahraničí, takže dorazily týden před premiérou, což je dost pozdě. Čas je obecně velký oříšek, protože ne všechno jde tak rychle, jak bychom potřebovali, což je někdy stresující. Musíme hned začít komunikovat s výtvarníkem o dalších možnostech, rozhazujeme sítě a připravujeme se na situaci, kdy by něco neklaplo. Já jsem ale taková, že než řeknu, že něco nejde, tak to nejdřív pětkrát vyzkouším různými způsoby, takže si moc nepřipouštím, že by něco mělo být překážkou.

Mluvíte o barvení bot do inscenace Ivan Hrozný. Čím se barví baletní boty?
Kupujeme textilní barvu v prášku, ale ne každá barva chytne tak, jak potřebujeme. Teď nedávno jsme barvili skřítkům piškoty do *Louskáčka* nazeleno a jak jsem už zmiňovala, tak každý tanečník má jiný druh piškotů od jiného výrobce. A každý výrobce má zase jiný materiál, který jinak reaguje s barvou, ale výsledek musí být stejný – listová zeleň. Stačí, když je v něčem víc syntetiky a v něčem trochu více bavlny, protože bavlna obecně chytá lépe barvu. Takže barvení je vždycky trochu složitá záležitost a často se modlíme, aby to už chytlo odstín, který potřebujeme. Někdy se stejně stane, že jedna bota je světlejší a druhá tmavší a pak špekulujeme, jak to srovnáme. Kolik použít odbarvovače, nebo jestli pomůže trocha Vanishe… je to alchymie. No a pokud něco nejde obarvit zamokra textilní barvou, jako třeba kraje piškotů a gumy, tak musíme textilní barvu naředit do správného odstínu a dobarvovat ručně štětečkem. Špičky se takto barví celé, protože se nesmí namočit do horké vody, a když se to usuší, musí si baletky špičky znovu prolámat, protože barvením ta bota ztuhne. U bavlny zase při vysokých teplotách dochází ke srážení, takže pokud se kupuje něco bavlněného, co se bude následně barvit, kupujeme to o číslo větší.

Jak vypadá váš běžný pracovní den?
Běžný pracovní den je velmi „neběžný", protože není jediný den, který by byl stejný. Není týden, kdy bych vstávala a chodila spát pravidelně. Záleží, jestli se hraje, nebo nehraje a co je zrovna na programu. Některé dny jdu do práce odpoledne a jsem tam až do večera, někdy

jdu ráno. Záleží na tom, co se v danou chvíli řeší, připravuje, co je třeba zařídit. Je to strašně pestré. Mám šestidenní pracovní týden, někdy pracuju i celý víkend. Nemám ani některé svátky. Zaručený je jen Štědrý den, Nový rok a Velikonoční pondělí… i když člověk nikdy neví. Je to opravdu hodně různé a absolutně nehrozí stereotyp. Mně tenhle nepravidelný rytmus vyhovuje. Čím víc toho mám, tím víc toho udělám, protože když nic nemusím, a přitom bych mohla něco dělat, tak nedělám vůbec nic. Potřebuju frmol, to mi vyhovuje, stereotyp je pro mě utrpení. Na mateřské dovolené jsem v jedné firmě zpracovávala objednávky a od té doby si uvědomuji, že sedět celou pracovní dobu na jednom místě a vykonávat denně to stejné a stále dokola, není můj šálek kávy.

Takže práce v divadle vám dává smysl?
Někdy je to těžké a stokrát jsem chtěla vzít kramle, to nepopírám, ale vždycky jsem nakonec zjistila, že divadlo nechci opustit. Je to pro mě druhý domov a práce je mi zároveň koníčkem. Denně chodím za kulturou, což může říct jen málo lidí. Nevím, co by to muselo být za práci, abych to tady opustila.

Ve volném čase se věnujete práci v kulturní komisi v Třebčíně, kde žijete. V čem to spočívá?
Během roku pořádáme několik akcí pro naše občany. Je to třeba soutěž o nejlepší štrúdl, košt slivovice, rozsvícení vánočního stromu a mikulášská zábava, vánoční a velikonoční dílny pro děti, pořádáme ostatky, což je vlastně období masopustu, ve spolupráci s hasiči děláme dětský den, slet čarodějnic. Prostě všechny obecní kulturní události. Některé věci už jsou zaběhnuté, plánují se rok dopředu a víme, co bude potřeba zajistit. Jiné se musí vymyslet – co chceme dělat, proč, co tam budou dělat návštěvníci, aby je to bavilo. Pak se spočítá rozpočet, požádá se o grant a když je schválen, akce se realizuje. Zajistíme prostor, občerstvení, a nakonec o všem napíšeme článek do zpravodaje.

Která z těch pravidelných akcí je vaše nejoblíbenější?
Mám je ráda všechny, ale nejradši mám právě ostatky, byť je to akce organizačně nejnáročnější. Všechno mi to předala moje maminka, která se angažovala ve svazu žen a také tyto akce organizovala. Za masku jsem chodila už v osmi letech a dodnes mě tato akce baví úplně nejvíc. Svým způsobem se jí účastním už 40 let. Baví mě udržovat tradici. Navíc se večer pochovává basa a společně s dalšími nadšenci vymýšlíme scénář pochovávání, vymýšlíme celou estrádu, učíme se texty, secvičujeme scénku, ale v závěru je to vždycky velká improvizace. Já osobně se totiž nenaučím text slovo od slova nazpaměť a hlavně mě, ale i ostatní spoluúčinkující, během výstupu vždycky napadne něco nového, co vyplyne ze situace, a prostě to tam hodíme. O to je to zajímavější. Je to vlastně divadelní činnost, tak možná i proto mě to baví nejvíc.

Co přesně znamená „pochovat basu“?
Pochováním basy nastává čtyřicetidenní půst do Velikonoc. Také je to takové ukončení plesové sezóny. Pochováním basy se i loučíme se starým rokem a připravujeme se na další. Během celodenního průvodu masek obcí se spoluobčanům oznamuje, že nám basička odešla na věčnost, rozdává se parte a během celého dne i večera se oplakává. Večer se s basou rozloučíme a samozřejmě to i pořádně zapijeme.

Když jde všechno podle plánu, tak to pro mě není zase tak složité. Já vlastně nevím, co by se po těch letech muselo stát, aby mi to přišlo složité.

Když se mezi divadlem, kulturní komisí a domácností najde nějaké to volno, jak ho nejraději trávíte?
Snažím se být s dětmi. Když to jde, tak vyjedeme na túru, zajdeme do kina nebo se jen tak povalujeme. Já jsem dřív jezdila na snowboardu, ale teď už se tomu spíš vyhýbám, pohybový aparát už není to, co býval. V létě splouváme řeky a taky nějaká ta dovolená se uskuteční. V běžném týdnu píšeme společně úkoly a snažím se děti zapojovat do kulturních aktivit. Přes léto taky trochu zahradničím, zpracovávám zeleninu, kterou na naší zahradě pěstují moji rodiče, ti to mají jako koníček v důchodu. Já nepohrdnu šitím hraček, sponkovníků a vůbec různých látkových ozdob a potřeb. Snažím se prostě věnovat domácnosti, i když často myslím i na to, co budu dělat v práci.

Říkáte, že děti zapojujete do kulturních aktivit. Baví je to?
Já myslím, že ano. Starší syn se mnou dřív do divadla chodil často, ale už nechodí. Mladší syn navštěvuje Judo klub, což je časově také náročné. Děti mi i pomáhají s organizací akcí u nás v Třebčíně, takže je zapojuju třeba do přípravy polotovarů na výtvarné dílny. Na zmiňované ostatky chodí v maskách a obecně pomáhají s čím je potřeba. Mají rádi i letní hudební festivaly. Mladší syn byl na pár pohádkách, ale ani jeden z nich k divadlu netíhne tak jako já. Mají prostě jiné zájmy, což je v pořádku.

Máte nějakou srdcovou inscenaci na repertoáru divadla?
Svým způsobem se mi líbí všechno, ale nejradši chodím na představení, u kterých se zasměju a nemusím moc přemýšlet, třeba jako je komedie *Když se zhasne.* Kdysi jsme uváděli inscenaci *Řeči* a tu jsem milovala. Na tu jsem se z boku mezi šálami chodila smát pořád. Jednou mi dokonce pan Bartoň řekl, jestli bych nemohla jít hýkat jinam, když jsem stála u inspice a smála se. Ve skutečnosti nemám úplně čas divácky repertoár poctivě sledovat a stejně se na představení nedokážu soustředit, protože tam vidím spíš ty profesní věci. Na premiéře *Roku na vsi* jsem při scéně, kde se Lukáš Pořízka válí na zemi jako opilec, myslela na to, že má na podrážce podepsanou botu a že je to vidět. Celou dobu mi pak běželo hlavou, že takhle ty boty už podepisovat nemůžeme. Představení u nás v divadle si prostě úplně neužiju, protože spíš vnímám, kde se co šustne. Minulou zimu jsem ale byla v Ostravě na *Louskáčkovi*, a protože nebyl náš, a to zpracování bylo jiné, tak to jsem si ho užila moc. Našeho *Louskáčka* mám taky moc ráda. Je krásný a hravý. Když už je *Louskáčků* hodně, tak si pak pořád broukám jeho známé melodie. Mimochodem, v kreslených filmech a seriálech se hudba z *Louskáčka* hodně používá jako podkres, takže jej vnímáte vlastně celoročně.

Právě *Louskáček* musí být pro garderobu asi hodně náročná inscenace, že?
Když jde všechno podle plánu, tak to pro mě není zase tak složité. Já vlastně nevím, co by se po těch letech muselo

stát, aby mi to přišlo složité. Kdysi jsem dělala *Spící krasavici*, jen dámy, a měla jsem tam asi 60 kostýmů a dělala jsem to všechno sama. A taky to nebyl zase takový problém.

Používáte při práci nějaké speciální vychytávky, které vám pomáhají?
Vychytávek máme spoustu. Hodně nám pomohlo, když jsme objevili jeden konkrétní druh vlhčených ubrousků, kterými se dá očistit kostým od make-upu tak, aby se nemusel hned prát. Tím pádem se tolik neničí materiál a kostým déle vydrží. Další vychytávka je, že když se zpocený kostým vystříká vodkou, tak ona pohltí pachy. V divadlech se to používá docela často, ale problém je, že nemůžeme fasovat alkohol. Takže víme, že to funguje, ale legislativa nám neumožňuje to úplně používat. Maximálně můžeme sáhnout do vlastních zdrojů. Zároveň si vychytáváme i konkrétní kostýmy, aby se nám dařilo, obzvlášť u komplikovanějších převleků, postupovat rychle a bez zádrhelů. To se snažíme vychytat už při generálkách a pak se domlouváme s krejčovnami a výtvarníkem na změnách, aby kostým odpovídal rychlosti převleku. Znamená to třeba vyměnit knoflíčky, protáhnout dírky, případně, pokud to scéna dovolí, vyměnit knoflíky za suchý zip. Pořád nás s holkami napadají vychytávky a navzájem si je předáváme.

Zažila jste někdy během představení opravdu krizi, když nějaký převlek opravdu nešel?
Ano, občas taková krize nastane. Nejhorší je stát mezi šálami a vidět, že se někomu třeba rozjel zip a vím, že tam nemůžu jít a zapnout ho. To vždycky trnu a modlím se, ať si toho někdo všimne. Občas se podaří dát někomu na scéně nenápadné znamení a ten pak zakomponuje situaci do představení a nenápadně kolegu nebo kolegyni zapne. Osobně jsem zažila velkou krizi u baletního představení *Sen noci svatojánské*, ve které byl pekelně rychlý převlek, možná nejrychlejší v mém životě, a měla jsem z něho v zákulisí opravdu nervy. Lucka Martináková tehdy tančila na kulise, jakémsi balkonku, měla na sobě korzet a negližé. Následně měla seběhnout dolů a za chviličku vyběhnout v úplně jiné baleríně zpátky na jeviště. Spočívalo to v tom, že jsem číhala dole v polotmě, musela jsem jí rozepnout korzet, stáhnout z ní kalhoty a zapnout jí balerínu. Ta se ale zapínala na několik vrstev a já jsem věděla, že jí musím sukni zapnout jen na jeden háček, zapnout vršek a opasek. Když ale jednou seběhla dolů z balkonku, tak se mi zasekl kostěný zip u korzetu a nešlo to dolů. Normálně bych to asi neudělala, ale v návalu těch nervů a adrenalinu jsem z toho korzetu vyrvala zip. Bylo mi to úplně jedno, stejně nebyl čas to jinak řešit, protože by nevyběhla ve správný čas na jeviště. Měla jsem na to třicet sekund a bylo to jediné řešení. Nakonec to vyšlo, ale bylo to největší peklo, co jsem zažila. A občas mám nervy u *Louskáčka*, kde má postava Klárky na sobě takové kouzelné šaty, které se tahem šňůrky změní na jiné, tak vždycky hlídám, jestli se to nikde nezachytlo a jestli se všechno správně rozbalilo. Někdy tomu musí baletka trošku pomoct.

Pro Ateliér MDO děláte prohlídky garderoby. Ten první měl obrovský úspěch, a i ten druhý je beznadějně vyprodaný. Co se vlastně lidé na takovém workshopu dozví?
Na workshopu ukazuji lidem proces výroby kostýmu od jeho návrhu a explikace až po premiéru. Zároveň jim ukazuji prostory garderoby, co všechno garderoba dělá a taky jsem pro ně našla zajímavé kousky kostýmů, jako je třeba klobouk Natálky Tichánkové z inscenace *Sherlock Holmes: Vraždy vousatých žen,* který vznikl tak, že výtvarnice Sylva Zimula Hanáková uviděla v krabici korpus baleríny, dala si ho na hlavu a klobouk byl na světě. Ukazovala jsem jim taky jak vypadá fundus, ze kterého si vybírají výtvarníci, viděli prostory jeviště a zjistili, v jaké tmě se během práce pohybujeme, v jakých prostorách probíhají rychlé převleky a tak. Další workshop mě čeká v únoru a vyprodal se za dva dny, to jsem byla moc ráda

Garderoba zároveň zřizuje půjčovnu kostýmů. Co všechno taková divadelní půjčovna nabízí?
Půjčovnu jsme obnovili před rokem a je to podle mě dobře. Pracujeme teď na systému vyhledávání kostýmů, aby se zákazníci lépe orientovali v tom, co máme, do jakých to spadá období a tak podobně, aby si správně vybrali třeba na tematické večírky. Půjčujeme na maškarní plesy, večírky, ale třeba i na natáčení. Pracujeme na rozmanitosti. Teď jsme vykupovali několik šatů z končícího svatebního salonu, abychom

Ivana Čeplová se narodila v Třebčíně, vystudovala oděvní školu a svou první pracovní zkušenost získala v OP Prostějov. Nějakou dobu žila v Praze, kde pracovala v šicí dílně, která se specializovala na práci pro divadla, muzea i filmový průmysl. Nakonec se vrátila domů, nastoupila do Moravského divadla a pracuje v něm dodnes. Před rokem nastoupila na pozici vedoucí garderoby a jako garderobiérka se stará o soubor baletu. Ve volném čase působí v kulturní komisi obce Třebčín, pracuje na zahradě a věnuje se svým dvěma synům.

rozšířili nabídku princeznovských šatů. Jsou to třeba růžové šaty s růžičkami. Snažíme se kostýmy přizpůsobovat na přání zákazníků. Trošku jinak je to u nás s velikostmi, protože my nemáme velikosti S, M, L nebo velikost 38 nebo 42, u nás je všechno šité na konkrétní postavu. Takže když přijde pán a řekne, že by chtěl kostým piráta, tak my si řekneme, že „hledáme Ťoupalíka". To je pro lidi někdy šok a my jim pak vysvětlujeme, že si je tak jen připodobňujeme, ať víme, co hledat. Ale ve standardních velikostech nefungujeme.

Trpíte nějakou profesní deformací?
Ano, často lidi okukuju a v duchu jim upravuju límečky. Jednou jsem třeba seděla v tramvaji, vedle mě stál pán a já jsem měla v úrovni očí jeho poklopec, ze kterého trčela nitka. Dělalo mi velký problém udržet ruce v klidu, protože bych ji nejradši odtrhla. Nebo stojím na zastávce a někomu třeba trčí cedulka na šále, tak mám velké nutkání tu cedulku ustřihnout. Když je to někdo známý, tak si dovolím ho upravit, ale na cizího člověka samozřejmě sahat nebudu. A takhle to mám už dlouho.

Děkujeme našim partnerům!

ZŘIZOVATEL A DALŠÍ VEŘEJNÁ PODPORA

OLOMOUC

Zřizovatelem Moravského divadla Olomouc je statutární město Olomouc.

Olomoucký kraj

MINISTERSTVO KULTURY

Za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Olomouckého kraje.

Národní plán obnovy

Financováno Evropskou unií NextGenerationEU

Za finanční spoluúčasti EU prostřednictvím NPO a MK.

HLAVNÍ PARTNEŘI

AUTO KUBÍČEK

SPEA OLOMOUC, s. r. o.

PARTNEŘI

Profi Truck

galeriemoritz

Atlant - taxi s.r.o.

eso 9

KO TRANSPORT

OMEGA centrum sportu a zdraví

VINOFOL RODINNÉ VINAŘSTVÍ BRATŘI FOLTÝNU

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

olomouc.cz nejlepší adresa ve městě

NEJLEPŠÍ ADRESA

RADIO HANÁ 92,3 FM Nejlepší hudební výběr

Olomouc Český rozhlas

RENGL

Olomoucká televize ZZIP

TÝNECKÉ LISTY Měsíčník obce Velký Týnec

DALŠÍ PARTNEŘI

HC OLOMOUC

ZOOOLOMOUC

Výstaviště Flora Olomouc

Univerzita Palackého v Olomouci

RV FASHION STYLE

OFFICE SYSTEM

za oponou

Vydává Moravské divadlo Olomouc pro propagační účely zdarma